

UPPSALA
UNIVERSITET

Språkbud – en insats för framtiden?

En jämförande analys mellan språkbudselever och enspråkiga elever

av

Markus Lyyra

D-uppsats nr 2007:4

Handledare: Thérèse Hartman

**D-UPPSATSER FRÅN PEDAGOGISKA INSTITUTIONEN
Box 2109, 750 02 Uppsala**

ABSTRACT

The aim of this survey is to examine if math and language grades differ between Swedish taught immersion students and Finnish taught students at junior high school (the students are 14 to 15 years old). The other purpose of this survey is to compare the socio-economical status of the parents of these students. The Swedish taught immersion students' and the Finnish taught students' parents socio-economical status will be studied by looking at e.g. their education and occupation.

This quantitative survey was made in the capital area of Finland. Forty Swedish taught immersion students and twenty-eight Finnish taught students from three different junior high schools took part in the survey. The questionnaire contained questions about the students' math and language grades and their opinion on their studies in Finnish or Swedish. The questionnaire included also questions concerning the parents' education, occupation, and the families' form of dwelling.

The theoretical part of this thesis is based on theories of second language acquisition and history of second language acquisition in the USA. I have also compared Skinner's and Chomsky's theories of language learning and made a similar survey on immersion students' grades in Finland. I have theories on parents' socio-economical status and theories on the influence of parents' education to postgraduate studies. There are differences between theories in the USA and Finland what comes to socio-economical status.

The results of this survey show that parents of Swedish taught immersion students and Finnish taught students are well educated. However, more Swedish taught immersion students' parents are higher educated than parents of the Finnish taught students. Most of the students at junior high schools planned to continue their studies in high school instead of vocational school. Most of the students from both groups planned to continue their studies in a Finnish speaking school although the immersion students were fluent in Swedish. The results show though a notable difference in math grades and language grades. Immersion students had much higher grades in math, mother tongue and languages.

Keywords: *Finnish, grade, immersion, language, math grade, socio-economical status, Swedish*

Förord

Det har varit en tidskrävande process för mig att skriva detta examensarbete. Jag har varit nöjd i mitt ämne samt känner att jag lärt mig mycket. Jag började med språkbud i min C-uppsats och ville fortsätta med det men nu ville jag utgå ifrån ett elev perspektiv. Jag vill tacka lärare i huvudstadsområdet i Finland som gjorde det möjligt att jag kunde genomföra denna studie. Jag vill även tacka eleverna som ville besvara enkäten. Min handledare har igen stött mig under denna process. Tack. Till sist men inte minst vill jag tacka min vän Göran som gav mig språkliga råd samt Paula som har lyssnat på mig när jag varit gnällig under skrivarbetet.

I Uppsala maj 2007

Sammanfattning

Under mina studier har jag blivit intresserad av tvåspråkighet och socioekonomisk status. Min studie syftar till att göra en jämförande analys mellan språkbadslevers och finskspråkiga elevers matematik- och språkbetyg, samt deras föräldrars socioekonomiska status. Språkbadsprogram kommer från Kanada där det utvecklades på 1960-talet (Laurén 1999). Språkbadsprogram i Finland är en undervisningsmodell där finskspråkiga barn går på förskola där personal pratar bara svenska. Situationen är likadan som i Kanada men språken är förstås andra. I mitt examensarbete vill jag ta reda på föräldrars eventuella socioekonomiska skillnader mellan språkbadslever och elever som undervisas på finska. Vidare vill jag även undersöka om språkbadslevers svenskanvändning på fritiden. Jag utgår ifrån ett elevperspektiv för att ta reda på vilka betyg de får i matematik- och olika språk. Jag har inte intervjuat föräldrar eller lärare till detta arbete. Vidare undersöker jag vilken utbildning deras föräldrar har, hur många bilar familjen har och i vilken bostad familjen bor.

I teoridelen har jag använt tvåspråkighets forskning som gjorts i USA, i Sverige och i Finland samt forskning kring socioekonomisk status. Språkinlärningsteori har jag betraktat ur B.F Skinners och Noam Chomskys perspektiv. Teori som handlar om språkbadslevers inlärningsmål finns även med. Jag har med en studie som liknar denna studie, men jag anser dock att denna studie kan ses som en mindre pilotstudie inom området. Det har inte gjorts någon så rent jämförande studie som min tidigare.

För att få reda på elevernas eventuella skillnader så valde jag att ha enkäter som datainsamlingsmetod. Anledningen till detta är att jag ville få en bred helhetssyn mellan dessa två grupper. Jag nådde 40 språkbadslever och 28 finskspråkiga elever i huvudstadsområdet i Finland. Min enkät bestod av 17 frågor och jag delade ut enkäten i mars i tre olika skolor. Eleverna i uppsatsen är mellan 14-15 år gamla. Därefter har jag bearbetat enkäterna i ett statistiskprogrammet SPSS och Excel, för att kunna studera eventuella likheter och skillnader i elevernas svar.

Studiens resultat tyder på att språkbadslever och finskspråkiga elever skiljer sig åt, angående deras betygsättning. Språkbadsleverna får högre betyg i matematik samt i språk jämfört med de finskspråkiga eleverna. Även föräldrarnas utbildning skiljer sig åt. Föräldrar till båda grupperna är högutbildade men flera föräldrar till språkbadsleverna har studerat på universitet eller högskola och flera föräldrar till finskspråkiga eleverna har gått igenom yrkeshögskola. Bara några elever av språkbadsgruppen vill fortsätta till svenskspråkig skola. Resultat visar även att språkbadsleverna är mer målmedvetna.

Nyckelord: betyg, kielikylypy, matematik, socioekonomisk status, språk, språkbad

Tutkimuksesta lyhyesti:

Tarkoitukseni on tehdä vertaileva tutkimus kielikylpyoppilaiden, sekä suomenkielistä luokkaa käyvien oppilaiden matematiikan- sekä kielten arvosanoista. Haluan lisäksi tutkimuksessani ottaa selvää vanhempien mahdollisista sosioekonomisista eroista, sekä kielikylpyoppilaiden ruotsin käytöstä vapaa-ajalla. Lähtökohtani on oppilaan näkökulma matematiikan- sekä kielten arvosanoihin, vanhempien koulutukseen, perheen autojen lukumäärään, asuinrakennukseen, sekä ruotsin kielen käyttöön vapaa-ajalla.

Kielikylpyohjelma on lähtöisin Kanadasta, jossa se kehitettiin 1960- luvulla (Laurén 1999). Kielikylpyohjelma Suomessa tarkoittaa opetusmallia, jossa suomenkieliset lapset käyvät päiväkodissa, jossa henkilökunta puhuu pelkästään ruotsia. Tilanne on vastaavanlainen kuin Kanadassa, mutta kielet eroavat luonnollisesti.

Teoriaosassa olen käyttänyt mm. kaksikielisyystutkimuksia USA:ssa, Ruotsissa. Kielen oppimisteorianani olen käyttänyt B.F Skinnerin ja Noam Chomskyn, sekä Jim Cumminsin näkökantoja. Olen myös käyttänyt tutkimuksia sosioekonomisen taustan ympärillä, jotka eroavat toisistaan Suomessa ja USA:ssa. Mukana on lisäksi vastaavanlainen tutkimus kielikylpyoppilaista kuin tämä tutkimus. Nämä tutkimukset eroavat kuitenkin toisistaan siinä määrin, että näen tämän tutkimuksen enemmän pilottitutkimuksena tältä alalta. En ole löytänyt vastaavaa vertailevaa tutkimusta.

Saadakseni selville oppilasryhmien mahdollisia eroja, valitsin kyselylomaketutkimuksen, jotta saisin selville laajan kokonaisnäemyksen ryhmien välille. Tavoitin 40 kielikylpyoppilasta, sekä 28 suomenkielistä opetusta saavaa oppilasta pääkaupunkiseudulta Suomessa. Kyselylomake koostui 17 kysymyksestä, jonka jaoin maaliskuussa 2007 kolmessa eri koulussa. Oppilaat tutkimuksessa ovat 14-15 vuotiaita. Tämän jälkeen olen työstänyt kyselylomakkeita SPSS tilasto-ohjelmalla, sekä Excel taulukko- ohjelmalla.

Tutkimuksen tulos osoittaa, että kielikylpyoppilaat, sekä suomenkielistä opetusta saavat oppilaat eroavat toisistaan arvosanoissaan. Kielikylpyoppilaat saavat korkeampia arvosanoja niin matematiikassa kuin kielissä. Myös vanhempien koulutus eroaa toisistaan. Molempien ryhmien vanhemmat ovat korkeasti koulutettuja, mutta useimmat kielikylpyvanhemmat ovat opiskelleet korkeakoulussa tai yliopistossa ja useimmat suomenkielistä luokkaa käyvien vanhemmat ovat opiskelleet ammattikorkeakoulussa. Vain muutamat kielikylpyoppilaat jatkavat ruotsinkieliseen kouluun, vaikka suurin osa kielikylpyoppilaista käyttää ruotsia useissa tilanteissa vapaa-aikanaan.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Att definiera tvåspråkighet.....	3
1.2 Kortfattad beskrivning av språkbad (eng. <i>Immersion</i> , fi. <i>Kielikylpy</i>).....	4
1.3 Bakgrunden till examensarbetet.....	5
1.4 Min tidigare forskning i språkbad.....	7
2. Syfte	8
2.1. Mina forskningsfrågor.....	8
3. Teoretiska utgångspunkter	9
3.1 Föräldrars socioekonomiska status.....	9
3.1.1 Forskning om föräldrars socioekonomiska status i Finland.....	10
3.2 Olika syn på språkinlärning.....	11
3.3 Historia kring tvåspråkighetsforskning.....	11
3.4 Skinner vs. Chomsky.....	12
3.5 Språk som problemlösare.....	13
3.6 Jim Cummins perspektiv till språkbehärsningen.....	14
3.7 Tvåspråkighets funktion.....	15
3.8 Kodväxling.....	16
3.9 Halvspråkighet.....	16
3.10 Språkbadselever når ribban.....	17
3.11 Bättre betyg med bad?.....	18
3.12 En anledning till bättre förmåga hos tvåspråkiga.....	19
3.13 Ämnesundervisning på främmande språk.....	19
3.14 Hemmet-ett pedagogiskt hjälpmedel.....	19
4. Genomförandet av examensarbetet	21
4.1 Kontakt.....	21
4.2 Litteraturval.....	22
4.3 Val av metod.....	22
4.4 Enkätens konstruktion.....	23
4.5 Enkätens för- och nackdelar.....	23
4.6 Urval.....	25
4.7 Etiska principer i forskning.....	25
4.8 Reliabilitet och validitet.....	27
5. Resultat och analys	29
5.1 Föräldrars utbildning.....	30
5.1.1 Familjens bilantal och bostad.....	32
5.2 Elevernas betygsättning.....	33
5.3 Studier efter högstadiet.....	37
5.4 Föräldrars påverkan i val av utbildning.....	38
5.5 Hemmet och läxor som pedagogiska hjälpmedel.....	38
5.6 Svenskspråkig eller finskspråkig skola i framtiden.....	40
5.7 Kodväxling hos elever.....	41
5.8 Elevernas användning av svenska på fritid.....	42
5.9 Svenskspråkiga situationer.....	43
5.10 Språkbadselever är mer målmedvetna.....	44

6. Diskussion.....	47
6.1 Metoddiskussion.....	47
6.2 Resultatdiskussion.....	47
6.3 Flerspråkighet är viktig.....	49
6.4 Framtidsförväntningar och språkanvändning på fritid.....	50
6.5 Avslutande diskussion.....	51
7. Referenslista.....	53
Bilagor.....	56
Bilaga 1: Statistik om språkbadslevers betygsfördelning i finska (modersmål) jämfört studentexamensnämndens fördelning.....	56
Bilaga 2: Statistik om 38 språkbadslevers studentskrivnings resultat (168 svar) i alla ämnen jämfört studentexamensnämndens fördelning.....	57
Bilaga 3: Kirje vanhemmille/föräldrabrev.....	58
Bilaga 4: Enkäten till D-uppsats.....	59
Bilaga 5. Utbildningssystemet i Finland.....	62

1. Inledning

Det finns många faktorer som påverkar både utbildning och skolframgång. Motivation har en avgörande betydelse men även sociala faktorer och familjens attityd till utbildning spelar en viktig roll. Jag kan ta mig själv som ett exempel. Jag kommer från familjen där ingen av mina föräldrar är högutbildad. Min fader är egenföretagare och min moder är sjuksköterska. De har inte studerat vidare på gymnasium, utan valt yrkesinriktade alternativ. Min familj är en finskspråkig familj från östra Finland där man inte hör svenska på gatorna. Jag tillhör de få personer i hela släkten, som har valt att studera vidare på gymnasium och vid universitet.

Efter grundskolan hade jag svårigheter att välja mellan gymnasium och yrkesskola, som är en yrkesinriktad möjlighet till ungdomar som inte vill läsa till exempel humanistiska ämnen utan vill inrikta sig till praktiska och yrkesorienterade ämnen. (Se bilaga 3 om Finlands utbildningssystem) I grundskolan var jag trött på att läsa skolböcker. Mina föräldrar lät mig välja själv vad jag ville göra i framtiden men betonade dock utbildningens viktiga betydelse i livet. Den största delen av mina kompisar från grundskolan fortsatte till yrkesskola. Jag visste inte riktigt vad jag ville läsa på yrkesskolan och därför bestämde jag mig för att fortsätta till gymnasium eftersom där får man tre år mer tid att välja vad man vill syssla med i framtiden.

I gymnasiet träffade jag nya elever och fick nya kompisar. Mina nya kompisar hade ett annat perspektiv på utbildningen. De uppskattade utbildningen på ett helt annat sätt än jag var van vid. Deras föräldrar hade fått högskoleutbildning och arbetade till exempel som läkare, ekonom, lärare och präst. Deras sätt att prata innehöll många nya "fina" ord och begrepp som jag inte kände till eller var van att använda. Efter jag hade umgåtts med dem ett tag började jag även tänka på min utbildning och utbildningens betydelse för mitt liv. Samtidigt när jag umgicks med de nya kompisarna började vi bilda oss en uppfattning om yrkesskolan och statuskillnaden mellan elever på yrkesskolan och gymnasium.

Det var år 1996 som min pedagogiska resa i gymnasiet började. 1999 tog jag studenten och visste fortfarande inte riktig vad jag ville göra i framtiden. I Finland finns det inträdesprov till nästan alla högskolor och universitet. Tre år i rad sökte jag till Tammerfors universitet i Finland men kunde inte klara inträdesprovet och få studieplats. Min lust att läsa och studera var dock så stor att jag skickade mitt betyg till Uppsala fast jag inte kunde svenska.

Jag kom in vid Uppsala universitet, började med svenska språket och fortsatte med lingvistik. Det första året var väldigt svårt eftersom jag inte kunde förstå språket. När jag började förstå språket var det inte lätt att börja producera egna meningar men jag ville studera. Inom lingvistik kom jag bl.a. i kontakt med tvåspråkighet och litteraturen om tvåspråkighet. Under dessa studier började även pedagogik intressera mig.

När jag läste pedagogisk litteraturen började jag fundera på hur mycket social bakgrund som till exempel föräldrars utbildning och yrke, samt social status påverkar barns utbildning och lust att skaffa sig högre utbildning. Området började intressera mig även därför att min bakgrund är helt annorlunda än till exempel mina kompisars bakgrund när det kommer till föräldrarnas utbildning samt familjens sociala status. Det var främst genom mina nya kompisar i gymnasiet som jag fick en avgörande kontakt med "högre" utbildning.

Första gången hörde jag om språkbud när jag läste lingvistik vid Uppsala universitet. När jag fick veta att man har forskat mycket om språkbud i Finland blev jag ännu mer intresserad av det. Mitt intresse ledde till att jag skrev min C-uppsats "*Alla är vi lika i samma båt*" - *språkbud personal berättar* om språkbud hösten 2006. Syftet med C-uppsatsen var att belysa vad språkbudsprogram betyder eftersom det inte finns sådant program i Sverige. Meningen var att väcka diskussion om språkbudsprogrammets möjliga positiva effekter i Sverige. Jag ville ta reda på hur personal uppfattar språkbud och fråga om språkbud skulle fungera även i Sverige. Jag ville få *personliga åsikter* om språkbud och vad det betyder, därför gjorde jag intervjuer och koncentrerade mig på *personalens* åsikter. Jag blev mer inspirerad av språkbud och ville fortsätta med det.

Detta examensarbets övergripande syfte är att göra en jämförande analys mellan språkbads elever och finskspråkiga elever i högstudier. Jag är intresserad av elevers matematik- och språkbetyg samt deras föräldrars utbildning. Mitt intresse för elevers matematikbetyg väcktes när jag läste en teori där det hävdas att tvåspråkiga elever är bättre på att lösa problem och svårare matematiska uppgifter än enspråkiga elever (Bialystok 2002). I min studie har alla elever finska som modersmål utom en elev i den enspråkiga gruppen som har svenska som modersmål och finska som andra språk. Fortsättningsvis kommer jag att kalla de två grupperna för språkbadsgruppen och finskspråkiga gruppen.

1.1 Att definiera tvåspråkighet

Det är svårt att tillmäta tankeförmåga och vad som innebär att behärska språk samt att avgöra vem som är tvåspråkig (Viberg 1993). Olika forskare använder begreppet tvåspråkighet med olika innebörder men det är svårt att hitta någon allmänt accepterad definition om begreppet (Börenstam & Huss 2001). Bland annat Håkansson (2003) samt Börenstam och Huss (2001) lyfter fram Skutnabb-Kangas resonerande kring begreppet tvåspråkighet.

Definitionerna om tvåspråkighet grundas vanligen på fyra olika kriterier: ursprung, kompetens, funktion och identifikation (Börenstam & Huss 2001). Enligt ursprungskriteriet är en person som lärt sig två språk tidigt i livet eller från första början tvåspråkig. Enligt kompetenskriteriet är den person tvåspråkig som behärskar två språk lika bra. Detta är dock svårt att mäta för att det kräver ett jämförelseobjekt. Man har till exempel jämfört tvåspråkiga med enspråkiga talare av de aktuella språken men vem kan bestämma med vilken person man skall göra jämförelse med? En person som växlar mellan två språk eller vid behov kan övergå från det ena språket till det andra är tvåspråkig enligt funktionskriteriet. Identifikationskriteriet utgår ifrån individens egen uppfattning om sin språkliga identitet, en person som uppfattar sig själv som tvåspråkig eller en person som av andra uppfattas som tvåspråkig. Enligt identifikationskriteriet kan den tvåspråkiga personen även vara infödd talare av två språk (a.a).

För att definitionerna är så många kommer jag själv att utgå ifrån att om språkbadsleverna som deltagit denna studie *använder svenska på sin fritid* antar jag att de blivit tvåspråkiga genom språkbadsprogrammet. Dvs. min definition av tvåspråkighet liknar funktionskriteriet.

1.2 Kortfattad beskrivning av språkbad (eng. *Immersion*, fi. *Kielikylpy*)

Språkbad kommer från Kanada där det utvecklades på 1960- talet (Laurén 1999). Det är en undervisningsmodell för alla som har majoritetsspråk som första språk och vill komma i kontakt med minoritetsspråk (a.a). I Kanada är engelska majoritetsspråk och franska minoritetsspråk. På 1960-talet oroade engelskspråkiga föräldrar sig över sina barn som inte kunde få effektiv undervisning i franska. Då började forskare använda mycket tid för att finna en effektiv undervisningsmetod och slutligen presenterade de språkbadsmetod, eng. *immersion* (a.a). Termen *immersion* betyder nedsänkning i vatten eller dopp och kan översättas till *språkbad* på svenska eller *kielikylpy* på finska (Viberg 1997).

Det finns tre olika språkbadsprogram i dag och den största skillnaden mellan programmen för sin del är barnens ålder (Laurén 1999). Det vanligaste programmet är *det tidiga fullständiga språkbadsprogrammet* som börjar när barn är 3 år gamla och slutar i högstadiet (a.a). De två andra programmen är *den fördröjda versionen*, som börjar när eleverna är 9-10 år och *den sena versionen*, som börjar då eleverna är 13-14 år. De engelskspråkiga barn som inte kan franska börjar på förskolan där personalen pratar bara franska. Lärarna förstår både engelska och franska men använder bara franska med barnen även om de skulle träffas på fritiden. Grundidén i språkbadsprogram på förskola är en vuxen - ett språk. Så småningom när barnen blir äldre och fortsätter till skolan kommer även engelska in i undervisningen (a.a).

Språkbadsprogram i Finland är en undervisningsmodell där finskspråkiga barn börjar på en förskola där personal pratar bara svenska. Situationen är likadan som i Kanada med skillnaden att majoritetsspråket är finska och minoritetsspråket är svenska. Personalen på förskolan förstår både finska och svenska men använder bara svenska fast barnet skulle

prata finska. Språkbud uppmuntrar barnet att prata och använda svenska språket med betoning på språkets innehåll. Formen och grammatiken spelar inte central roll på förskolan. Så småningom när barn går vidare till skolan och blir äldre växer finskans del så att i årskurs 9 sker undervisningen både på svenska och på finska (a.a).(Se bild 1 nedan.)

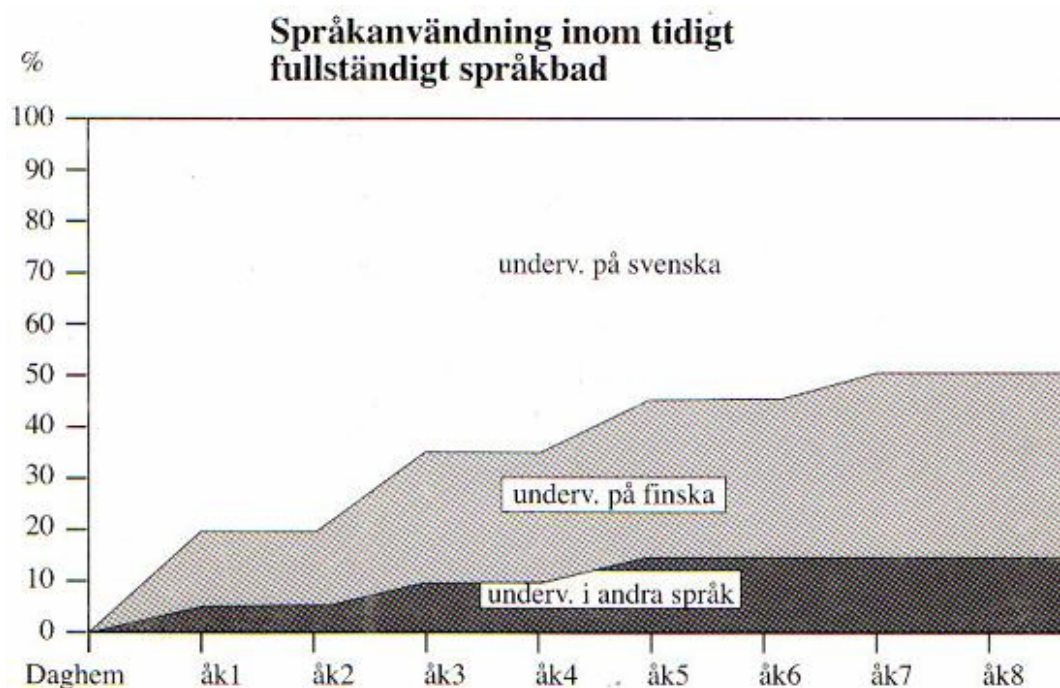

Bild 1: Bilden visar fördelning av undervisning på språk inom det tidiga fullständiga språk i Vasa Språkbudsprogram börjar på förskola där svenskas mängd är 100 % och minskas i högre årskurserna (Laurén 1999, bakpärmen). Daghem=förskola i Sverige.

1.3 Bakgrunden till examensarbetet

I Finland finns det två inhemska språk (finska och svenska) och landet är historiskt sett ett tvåspråkigt land. Fem procent av landets befolkning har svenska som modersmål (http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/tietopaketti/perustieto_a_suomesta/vaesto/index.html).

I tvåspråkiga städer som Helsingfors, Åbo, Jakobstad, Borgå och Vasa är det naturligt att höra svenska på gatorna.

I Sverige finns det många människor som är tvåspråkiga och invandrare som flyttar till Sverige måste lära sig svenska språket för att klara sig i svenska samhället. Detta är ett faktum som inte bara uppstår i Sverige utan är ett växande fenomen i många olika länder. Jag anser att många fortfarande har fördomar mot elever som inte kan det inhemska språket. De tycker att de som inte kan språket inte har kunskap eller inte ens potential att skaffa sig kunskap. Jag har arbetat som vikarie i olika skolor och sett hur andra elever och lärare ibland har tyckt att en elev som pratar dålig svenska är ”dum”. Det att man inte kan språket betyder dock inte att man är ”dum” eller att man inte har kunskap.

För att integrera invandrarbarn i svenska samhället finns det förberedande klasser för barn som inte kan svenska. Jag vill lyfta fram språkbadsprogram som en annan modell att lära sig svenska majoritetsspråk och som jag anser skulle kunna användas även i Sverige. Tvåspråkighet är inte bara fördel för integrationen utan litteraturen visar även att tvåspråkighet kan förbättra individens förmåga att tänka abstrakt och förstå helheten bättre (Baker 2000; Bialystok 2002; Cummins 1984; Phillips 2004). Det finns även forskning (Alatalo 2006; Buss, M. & K. Mård 1999) som visar att språkbads elever får lika bra eller bättre resultat i skolan än elever som får undervisning endast på modersmål.

Jag anser att denna studie kan bidra till ökad kunskap om eventuella skillnader mellan språkbadsgrupper och finskspråkiga grupper när det gäller matematik- och språkbetyg samt motivation att studera vidare. Litteraturen visar även att föräldrars socioekonomiska status (jag återkommer till socioekonomiska statusen senare) har betydelse i tvåspråkiga elevers skolframgång (Viberg 1993). Därför anser jag att denna studie också kan bidra till ökad kunskap när det gäller samband mellan föräldrars socioekonomiska status och elevers matematik- och språkbetyg.

Forskning om tvåspråkighet i Sverige handlar om utvecklingsperspektivet och belyser språkutvecklingen hos förskolebarn och skolbarn (Håkansson 2003, s.12). Det finns avhandlingar om språkutveckling hos adoptivbarn och hos döva barn (a.a). Det finns även forskning som handlar om språkval och språkpolitik men jag har inte hittat en ren jämförande studie som den här studien är. Denna studie kan ses som en mindre pilotstudie inom området. Min drivkraft att jämföra just språk och matematik är Bialystoks (2002)

forskning om tvåspråkiga elevers problemlösning samt statistik (se bilaga 1 och 2) som jag fick av en förskollärare när jag gjorde min C-uppsats, (Lyyra 2006).

1.4 Min tidigare forskning i språkbåd

Min tidigare studie (Lyyra 2006) visar att språkbådsförskola är ett medvetet val av högutbildade föräldrar. Språkbådsföräldrar vet att det är viktig att kunna de två inhemska språken i Finland. På språkbådsförskolan får barnen bättre möjligheter att lära sig svenska språket grundligt för att språkbådsprogram betonar att svenska måste vara det språk som dominerar alla interaktioner och all verksamhet dagligen. På språkbådsprogram kan barn behålla det finska språket eftersom undervisningen sker även på finska i skolan. Barnen kan bli tvåspråkiga utan bekostnaden av modersmålet.

Studien (a.a) visar att det är viktig att föräldrarna har ett positivt förhållningssätt mot svenska språket för att förbättra barns motivation att lära sig svenska. En lärare som jag intervjuade för C-uppsatsen ansåg även att barn lär sig på språkbådsförskolor att människor är olika och barnen kan bli fördomsfria när de själva vet att de är annorlunda. Språkbådsprogram är en språk- och socialt förberedande verksamhet för barnen som bor i Finland.

Studien (a.a) visar även att det finns brist på utbildad personal och lämplig material på språkbådsförskolor i Helsingfors. Dessutom undrar personalen om man måste ha så fundamentalistiskt tankesätt och prata svenska i svåra eller emotionella situationer när barn skulle behöva det största möjliga stödet och tryggheten. Personalen anser att språkbåd skulle fungera även i Sverige och man kan säkert utnyttja vissa språkbådsmetoder i Sverige.

2. Syfte

Eftersom jag är intresserad av tvåspråkighet och om föräldrarnas utbildning och yrke påverkar elevens plan att studera vidare vill jag koppla de två teman ihop.

Syftet är att jämföra elevernas kunskaper i matematik, modersmål (finska) och andra språk med hjälp av deras senaste språk- och matematikbetyg. Mitt syfte är även att jämföra språkbadslevers föräldrars socioekonomiska status med finskspråkiga högstadielevs föräldrars socioekonomiska status. Ytterligare vill jag jämföra elevernas svar angående deras förväntningar om de ska fortsätta till gymnasiet eller till yrkesskola, och om språkbadsleverna använder svenska på sin fritid och i så fall i vilka situationer. Jag kommer inte att studera samband för varje elev i betyg, föräldrars socioekonomiska status, och framtidsförväntningar utan jag vill bara upptäcka eventuella skillnader eller likheter mellan grupperna.

I min C-uppsats svarade språkbadsförskollärare att om barn pratar svenska på sin fritid kan de bli tydligt tvåspråkiga. Därför kommer jag även att ta reda på om språkbadslever blivit tvåspråkiga med hjälp av frågor som handlar om elevernas svenskanvändning på fritiden och eventuell kodväxling (jag återkommer till definitionen senare) mellan språk.

2.1 Mina forskningsfrågor:

- Skiljer sig föräldrars socioekonomiska status på språkbadshögstadielklasser jämfört med finskspråkiga klasser?
- Skiljer sig elevernas framtidsförväntningar angående utbildning mellan dessa två grupper?
- Har språkbadslever högre betyg i matematik och språk?
- Kommer barn med högutbildade föräldrar att fortsätta till gymnasium?
- Hjälper föräldrar olika mycket med i elevs läxor i olika grupper?
- Pratar språkbadslever svenska på sin fritid och kommer de att fortsätta studera på svenska?
- Behöver språkbadslever byta från ett språk till andra språk?

3. Teoretiska utgångspunkter

Jag kommer nu att presentera teoretiska utgångspunkter till min undersökning. Jag har tagit med teori som belyser föräldrars socioekonomiska status, forskares olika perspektiv på språkinlärning, begreppen kodväxling och halvspråkighet samt forskning kring språkbadsleverna. Motivering till teorin är att den kan ge en överblick i forskning som bygger på rent språklig inlärning och som utelämnar bl.a. könsskillnader och kulturella förändringar som kan påverka barnets inlärning och skolframgång. Mycket litteratur kring tvåspråkighet och språkinlärning lyfter fram de kulturella skillnaderna och interkulturell pedagogik och jag har inte tagit med dem. Först kommer jag att gå igenom teoretiska perspektiv som belyser begreppet föräldrars socioekonomiska status sedan kommer jag att belysa forskning kring språkinlärning och andraspråksinlärning. Till slut kommer jag att presentera forskning kring språkbad samt begreppet *hemmet som pedagogiskt hjälpmedel*.

3.1 Föräldrars socioekonomiska status

Föräldrars socioekonomiska status (SES) innebär deras utbildning, yrke och ekonomi (Baker 2000; Viberg 1993). Därför valde jag att ställa frågor om utbildning, yrke, bostad och bilantal för att ringa in föräldrars socioekonomiska status. Jag anser att bilantal *kan* ge en slags bild om socioekonomiska statusen i kombination med bostad, yrke och utbildning. Många människor har en förförståelse att om en familj har fler än två bilar har familjen högre socioekonomisk status. Jag utgår också ifrån denna förförståelse. Å andra sidan kan det vara så att t.ex. miljövänliga familjer inte vill skaffa bil och därför kan frågan om bilantal ge fel information.

Socioekonomiska statusen har en avgörande betydelse när det gäller elevers skolframgång (Viberg 1993). Enspråkiga elever vars föräldrar har hög socioekonomisk status brukar generellt lyckas bättre i skolan. Även Fanny Ambjörnsson (2004) hävdar att det finns en klassmässig snedfördelning mellan gymnasieprogram i Sverige. Hon betraktar frågan som samhällsklassfråga. Hon använder inte begreppet socioekonomiska statusen men använder ändå samma kriterier som föräldrarnas utbildning, inkomstnivå och boendestandard. Elever som kommer från hem med högre sådana förutsättningar söker sig till de studieförberedande programmen och eleverna som kommer från hem där föräldrarna har

låg utbildning och inkomstnivå söker sig till de yrkesförberedande programmen (Ambjörnsson 2004, s.33). Däremot hävdar Viberg (1993) att forskare inte har koncentrerat tillräckligt på de socioekonomiska faktorerna när det gäller utvärdering av tvåspråkig undervisning.

Till exempel i USA bland elever som fått tvåspråkig undervisning har de socioekonomiska faktorerna varit lägre än bland elever som fått enspråkig undervisning (Baker 2000). Jag har en tanke om att för en spansktalande invandrare i USA kan hans/hennes förutsättningar att studera vidare vara sämre än för elever som har amerikanska föräldrar. Jag anser dock att man måste vara försiktig med användning av begreppet socioekonomisk status i Finland eftersom klasskillnader är större i USA än i Finland eller i Sverige. I USA måste till exempel föräldrar betala barns skolgång men i Finland och i Sverige är det huvudsakligen gratis.

3.1.1 Forskning om föräldrars socioekonomiska status i Finland

Michael Uljens (1987) undersökte ca 1000 finlandssvenska grundskolelever, som går i årskurs 9, språkfärdigheter i läsförståelse och i modersmålet (svenska). I undersökningen ville han koncentrera sig på elevers föräldrars socioekonomiska status. I Uljens undersökning finns det inget samband mellan socioekonomisk status och elevernas språkfärdigheter i läsförståelsetesten (a.a). Undersökningen visar att föräldrarnas utbildningsförväntningar på sina barn, hemmets kulturella resurser som böcker samt tidningar, elevernas attityder och elevernas fritidsläsning påverkar mer språkfärdigheter i läsförståelsen. Uljens anser att man kan räkna dessa faktorer med till den socioekonomiska statusen. Däremot tar Baker (2000) och Viberg (1993) inte med dessa faktorer när de använder begreppet socioekonomisk status.

Även Ulla Laurén anser i sin avhandling att när man tänker socioekonomiska statusen som representerar föräldrars yrke finns det inget samband med elevers prestation (Laurén 1994, s.198). Marketta Sundman (1994) har studerat samband mellan skolframgång och språkbakgrund. Hennes studie visar att det inte finns något samband mellan skolframgång och språkbakgrund. Enligt henne lyckades tvåspråkiga elever inte sämre i skolan än enspråkiga (Sundman 1994, 170-171).

3.2 Olika syn på språkinlärning

Olika teoretiker har olika perspektiv på inlärning och diskussionen kring andraspråkinlärning har alltid varit omdebatterad med fundamentalistiskt tankesätt kring människans inlärning generellt (Mitchell & Myles 1998, s. 7). Hur mycket lär man sig pga. sina biologiska och genetiska utgångspunkter och hur mycket lär man sig från sociala och kulturella erfarenheter där man växer upp?

Jag kommer nu att belysa några perspektiv på språkinlärning som jag anser är väsentliga för min studie. Först kommer jag att beskriva om tvåspråkighets forskningshistoria. Därefter kommer jag att jämföra Skinners och Chomskys perspektiv på språkinlärning samt Jim Cummins perspektiv på andraspråkinlärning. Sedan kommer jag att belysa begreppet kodväxling och halvspråkighet och i slutet av kapitlet kommer jag att visa tidigare perspektiv på språkbadslevers skolframgång.

3.3 Historia kring tvåspråkighetsforskning

Det börjades göra olika undersökningar om tvåspråkiga på 1900-talet av olika forskare (Baker 2000). "Vanligt" folk och akademiker ansåg från 1900-talet till 1960-talet att tvåspråkighet hade negativa effekter på intelligens (a.a). Många IQ-test gjordes av forskare, och många av dem gjordes muntligt. IQ-testerna gjordes bara *på engelska* och många tvåspråkiga deltagare hade engelska som sämre språk. Resultat visade att enspråkiga nådde högre IQ än tvåspråkiga. En anledning till resultatet utom språket kan vara att de tvåspråkiga människorna på den tiden hade lägre socioekonomisk status och de enspråkiga människorna hade högre socioekonomiska status (a.a). Om man tänker på folk mellan 1900- 1960 talet kan man förutsätta att många tvåspråkiga var invandrare med låg social status (a.a).

Baker (2000) hävdar att det gjordes många undersökningar i slutet av 1950-talet och i början av 1960-talet som visade att det inte finns någon skillnad mellan enspråkiga och tvåspråkiga människorna när man tar hänsyn deras socioekonomiska status. Baker (2000) anser att den här perioden var värdefull eftersom det visade brister på metod i tidigare undersökningar. På 1960-talet började även en tvåspråkighetsblomstring som stödde

tvåspråkigundervisning i skolor samt uppmuntrade föräldrarna att fortsätta prata två språk i hemmen (a.a).

Baker (2000) lyfter fram Peals & Lamberts studie som gjordes 1962. Den visade att tvåspråkighet kunde vara en kognitiv fördel. Man började tänka på kognitiva processer istället för att mäta IQ-värde. Peal & Lambert fick reda på att tvåspråkighet formar bättre mental flexibilitet, förmåga att tänka mer abstrakt och kapacitet att tänka individuellt på olika ord. Senare forskning har även visat att om man behärskar två eller flera språk stimulerar det kunnande, flexibilitet och detaljerat tänkande (a.a).

3.4 Skinner vs. Chomsky

På 1900- talet hade psykologen B. F Skinner och lingvisten Noam Chomsky två olika perspektiv på barns språkinläring (Mitchells & Myles 1998). Skinner anser att barn lär sig språk med samma mekanismer som han/hon även lär sig andra saker. Han representerar behavioristiskt sätt att lära sig och anser att barn lär sig med hjälp av kopiering, iakttagelser och genom att lära sig utantill. I språkinläring kan barn lära sig språk med hjälp av att härma vuxnas tal (a.a).

Chomsky för sin del anser att språk är för komplext för att barn kan lära sig språk med hjälp av att härma vuxnas tal. Chomsky anser att alla språk i världen är organiserat på ett visst gemensamt sätt. Han belyser sina tankar med hjälp av exempel att alla språk har vissa gemensamma drag som ordklasser substantiv och verb samt grammatiska regler. Chomsky är tveksam på att barn kan märka och härma reglerna från tal omkring dem. Istället hävdar Chomsky att alla människor har medfödd språkförmåga som har ramar för alla människors språk. Chomsky kallar det för *Universal Grammar*. Chomskys Universal Grammar är en väldigt omfattande teori och jag kommer inte att beskriva det mer. (För vidare läsning se Mitchells och Myles (1998) bok kapitlet tre, som handlar om Universal Grammar.)

Chomsky anser att människan har två slags språkkunskap, *kompetens* (competence) och *prestation* (performance) (Mitchell & Myles 1998). Han hävdar att kompetens är en hemlig föreställning av språk som befinner sig i vårt huvud. Det är möjligt att utveckla sin kompetens och med hjälp av kompetensen kan vi förstå uttalande i språk. Med språklig

prestation hävdar Chomsky att språk är imperfektform av kompetens som kan leda till språkligt misstag och missuppfattning (a.a). En stor del av de uttalanden som produceras av vanliga människor är inte rätt. Inte bara i relation till någon yttre norm, utan i relation till normer som människor själva erkänner. Jag kan ta ett exempel av vardagligt tal. Det kan vara att fullständiga meningar nästan inte förekommer. Det vanligaste svenska ordet kan vara ”typ, ba, liksom” etc. Den här delningen mellan kompetens och prestation har aldrig blivit allmänt erkänd bland lingvistikerna (a.a).

3.5 Språk som problemlösare

Jean Piaget fokuserade på enskilda barn och ansåg att barnet föddes som individ och utvecklas till att bli social (Phillips 2004). Piaget delar upp människans utveckling i olika mognadsperioder. Även modersmålet utvecklas i olika mognadsperioder. Efter barnet har lärt sig sitt modersmåls grundläggande grammatik kan barnet även lösa vissa problem som hon/han inte klarade förrän sin språkliga utveckling (a.a).

Även Vygotsky såg barnet som ”problemlösare”. Han ansåg att det kan vara nyttigt för människans kognitiva utveckling att kunna flera språk. Engström (2006) lyfter fram hans åsikter om barnets problemlösning. I problemlösningen har han/hon med sig ögonen, händerna men även *språket*. Språket påverkar planeringen när barn löser problem (a.a).

Vygotsky hävdar även att konkretisering är nödvändig när man vill nå abstrakt tänkande. Detta betyder att barn behöver ha något konkret framför sig för att förstå. Med hjälp av den sociala kontakten med kompisar uppstår språket som kan vara ett stöd (a.a, s. 68). Han hävdar att tanken kommer efter språket och att språket är människans högsta “*psykologisk redskap*” (Phillips 2004).

”Making higher forms of learning, problem-solving, and acquisition of many skills possible. And both Vygotsky and Dewey recognized that language is, primarily a means of communication.” (Phillips 2004, 59)

3.6 Jim Cummins perspektiv till språkbehärskningen

Forskare Jim Cummins anser att det finns två slags språkbehärskning: en mera kommunikativ kompetens BICS (basic interpersonal communicative skills) och en kognitiv inriktad kompetens CALP (cognitive and academic language proficiency) (Cummins 1984). Cummins beskriver skillnaden mellan BICS och CALP med hjälp av ett isberg. Med BICS menar Cummins ett flytande talspråk som behövs i vanliga samtal till exempel i affärer. BICS- kompetens kan utvecklas relativt snabbt och redan i tidiga åldrar (a.a). Cummins anser att i BICS- kompetensen påverkar inte språkbegåvning eller begåvning men den fordrar situationer där man kan tala och höra språket.

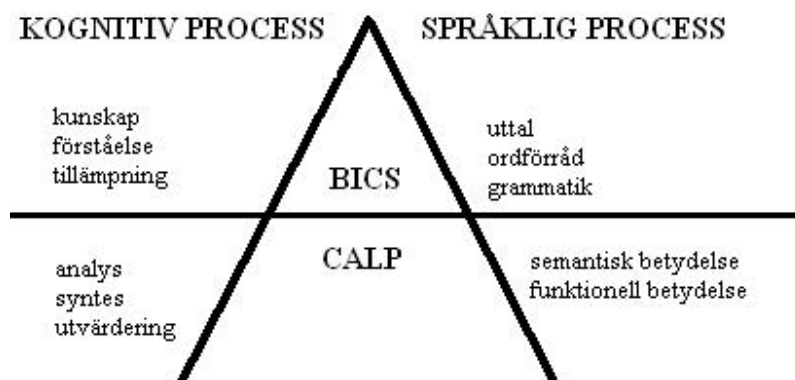

Bild 2: BICS är vardagligt språk, får hjälp av kontext. CALP är mer abstrakt och kognitivt krävande. (Källa: stencil, utdelad 4.11.03 på kurs Svenska som andraspråk A)

Med CALP menar Cummins en abstrakt och mer skriftorienterad språkkompetens (a.a). CALP- kompetens är en djup och bred språkkompetens som tar mycket längre tid att lära in. BICS- kompetens kan läras in språk per språk medan CALP- kompetens kan transfereras från ett språk till ett annat. Cummins hävdar att om man lärt sig CALP- kompetensen ordentligt i modersmålet kan den transfereras till det senare språket automatiskt (a.a).

Cummins (1984) undersökningsresultat visar att tvåspråkiga barn har klarat sig bättre än enspråkiga i experiment som tar mått på olika synpunkter i kommunikation. Professor Bialystok (2002) från Kanada har forskat i tvåspråkiga individer och hon menar att de har ett försprång vad det gäller logiskt tänkande. Hon har gjort studier där hon har forskat hur en- och tvåspråkiga kan lösa olika problem kring tre olika steg; språk (metalinguistic

awareness), föreställning av storleken som inte bara handla om nummer (cardinality) och problemlösning. Undersökningen visar att tvåspråkiga kan lösa krångligare uppgifter och använda språk i mera komplexa sammanhang (a.a).

3.7 Tvåspråkighets funktion

Skutnabb-Kangas (1981) diskuterar kring tvåspråkighetens funktion. Hon betonar att den målsättning som samhället har för utbildningen har en avgörande roll för tvåspråkigheten. Skutnabb-Kangas lyfter fram tre olika mål som utbildningen kan ha: assimilering, berikning, och bibehållande (a.a). Därefter kan utbildningsprogrammen kallas för språkdränkning, språkbad och språkskydd. Jag anser att hennes åsikt om samhällets målsättning för utbildning passar ihop med Ödmans åsikter om samhällssystem och samhälles behov. Man kan säga att pedagogiken är ett instrument för att forma människor i ett samhällssystem och samhälles behov.

".../ i varje samhälle och varje kultur föreligger en ständig påverkan på människorna i avsikt att dessa genom inläring skall på bästa möjliga sätt formas i överensstämmelse med vad man inom ifrågavarande samhälle och kultur önskar göra dem till." (Ödman 1998, förord del II, ix)

Enligt Skutnabb-Kangas (1981) kan *språkbad* leda antingen till *additiv tvåspråkighet* med mycket positiva efterverkningar för skolframgång och kognitiv utveckling eller till *subtraktiv tvåspråkighet* med risk för negativa efterverkningar för kognitiv utveckling och skolframgång. I additiv tvåspråkighet berikar och utökar språken varandra. Subtraktiv tvåspråkighet betyder att man kanske inte behärskar något av språken bra eftersom man har försökt byta språk och låtit det nya språket gå ut över det första språket (Baker 2000). Skutnabb-Kangas anser att språkdränkning har en negativ ton och kan leda till *subtraktiv tvåspråkighet*. Det tredje målet, språkskyddet, kan leda till *funktionell tvåspråkighet* (se 1.1) med möjlighet till positiva efterverkningar för kognitiv utveckling och skolframgång (a.a).

3.8. Kodväxling

Kodväxling betyder att byta språk eller språkstil (Baker 2000). Dvs. att människor växlar fram och tillbaka mellan olika språk i samtal med varandra. Man använder kodväxling i olika språksituationer och den kan även ske inom en mening (a.a). Det kan bero på att man inte vet ett ord på det andra språk eller att det är lättare att uttala på andraspråket. Kodväxlingen kan även fungera som individens identitesmarkör eller gruppens identitetsmarkör. Gruppidentitet kan vara väldigt viktig för människor och språket är ett sätt att markera det. Språket kan vara både icke-verbalt och verbalt. Icke-verbala språk kan vara t.ex. kläder och frisyr, verbala däremot språkstil, ordval, dialekt osv.

Oftast använder man kodväxling i flerspråkiga samhällen men även i enspråkiga samhällen. I flerspråkiga samhällen kan en person välja att använda språken i en viss situation för att markera solidaritet. För tvåspråkiga personer kan det vara viktigt att visa sin språkkompetens genom att byta språk (Håkansson 2003). När man använder kodväxling och byter språk sker det ofta mycket organiserat. Det tyder på att talaren har en god språkförmåga (Håkansson 2003, 25).

3.9. Halvspråkighet

Begreppet halvspråkighet har ofta används i samband med tvåspråkiga människor. Grundidén med begreppet är att det inte är lätt att klara av två språk (Håkansson 2003). Håkansson (2003) lyfter fram Hansegårds perspektiv på halvspråkigheten. Hansegård använde begreppet första gången 1967. Då användes det för att beskriva den språkliga situationen i Tornedalen under 1950- och 1960-talen. Enligt honom uppstår halvspråkighet i sammanhang där talare blandar eller byter två språk (a.a). Hansegård anser att man kan kallas halvspråkig när man börjar fylla i luckor i finska ordförrådet med svenska ord. Hans definition av halvspråkighet ligger nära kodväxlingen som ofta sker på ett mycket sofistikerat sätt (a.a).

Håkansson (2003) tar även upp Skutnabb-Kangas definition av halvspråkigheten som enligt henne bildas av många olika faktorer som sammanträffar i en situation. Det kan vara en situation där minoritetsbarn som kommer från arbetarklassen tvingas acceptera

undervisning på det främmande språket (Håkansson 2003, 24). Detta betyder att barnen får en ofullständig behärskning av två språk (Börenstam & Huss, 2001).

Begreppet halvspråkighet har även använts i samband med invandrabarns språksvårigheter. Nuförtiden anser man dock att begreppet är missvisande och ovetenskaplig och därför användes inte längre i språkvetenskapliga diskussioner (a.a).

3.10. Språkbads elever når ribban

Buss, M. & K. Mård (1999) har redovisat i en publikation om vilken syn skolor som erbjuder språkbadsundervisning har på elevers inläring. Buss & Mård rapporterar i publikationen att nästan alla lågstadier har rapporterat att språkbadsundervisning har samma inlärningsmål som modersmålet har. Med detta menar Buss & Mård att lärare inte har behövt sänka ribban i inlärningsmål utan lärare har kunnat kräva samma resultat av språkbads elever som av finskspråkiga elever.

14 av Finlands 20 språkbadsåtgångsstadier rapporterade 1999 att inlärningsresultat hos språkbads elever är lika bra eller även bättre än hos elever som får undervisning på sitt modersmål. Alla språkbads högstudier i Finland rapporterade att språkbads elever uppnår samma inlärningsmål som elever som får undervisning på modersmålet (a.a). Inget högstadium hade besvarat att inlärningsmålen skulle vara lägre än inläringen på modersmålet. Ett av tre språkbads högstudier rapporterade att inlärningsresultaten är samma och ett högstadium rapporterade även att inlärningsresultaten är bättre än i inläringen på modersmålet. Inget högstadium rapporterade att språkbads elever förväntas nå tvåspråkigheten eller flerspråkigheten när de avslutat språkbadsprogrammet (a.a). Resultat visar att språkbads elever lyckas lika bra i olika prov, även i modersmål (finska) än elever som fått undervisning på finska under hela skoltiden (Laurén, red. 1994).

Språkbads största problem i Kanada är avhoppning (a.a). Speciellt äldre studenter vill hoppa av programmet. Det finns statistik som visar att ju äldre studenter är desto fler hoppar av. Det största motivet för avhoppning är brist på motivation och attityd (a.a). De språkbads lärare i Finland som jag har träffat säger inget om likadant problem.

Skutnabb-Kangas (1981) anser att de flesta tvåspråkiga barn inte lyckas i skolan. Hon anser dock att tvåspråkighet inte är orsaken till dålig skolframgång utan orsaken är att de tvåspråkiga som inte lyckas i skolan är invandrare som inte förstår undervisningsspråket. Däremot gör de tvåspråkiga eleverna i språkbadsprogram ett undantag (a.a).

3.11. Bättre betyg med bad?

Det har gjorts en studie som liknar den här studien. I april 2006 publicerades Aarne Alatalos rapport "*Ger två mer än ett ?...* " – *en fallstudie i språkbads elevernas ämnesbehärskning och kunskaper i svenska jämfört med de elever som haft hela sin skolgång i svensk skola.* Alatalo gjorde en studie där han jämförde betyg och motivation mellan *svenskspråkiga, tvåspråkiga (finska och svenska) elever som haft hela skolgången i en svensk skola, samt språkbads elever.* Språkbads eleverna i hans studie har deltagit i språkbadsprogrammet från daghemmet (sv. förskola) upp till årskurs 7. I hans studie deltog 135 elever i årskurs 7 varav 16 var språkbads elever. Hans studie visar att språkbads elever når bättre betyg i matematik- och svenska men sämre betyg till exempel i biologi.

I Alatalos studie har de olika grupperna ungefär lika höga medelbetyg i matematik. Språkbads elevernas medelbetyg i matematik är 8,03 jämfört med tvåspråkiga elevernas 8,11 och finskspråkiga elevernas 7,86. (I Finland användes betygskala 4-10, se vidare s. 33) Språkbads elevernas medelbetyg i svenska (8,13) är tydligt högre än de enspråkiga elevernas (7,38) och de tvåspråkiga elevernas (7,44) (a.a).

Studien visar även att språkbads eleverna har lägre betyg än de andra grupper när det gäller biologi. Alatalo har åsikter om att biologi har egen grupp av fackuttryck och fackuttryck som inte inträffar i vardagligt språkbruk. Alatalos studie innehåller bara medelbetyg och inte betygspridning som skulle ge bättre bild av stickprovet.

3.12. En anledning till bättre förmåga hos tvåspråkiga

Skutnabb-Kangas betraktar tvåspråkighet ur biologisk synvinkel. Hon hävdar att de tvåspråkiga med viss möjlighet har en större del av hjärnans prestationsförmåga i bruk för sina språk än de enspråkiga (Skutnabb-Kangas 1981, s. 108–109). Det finns andra forskare som påstår att tvåspråkiga barn blir tidigt medvetna om existensen av olika språk (Brunell, Hansén, Laurén 1982, s. 141). Med medvetandet kan de göra jämförelser mellan de två olika språkssystemen som de har. De blir semantiskt mer medvetna än enspråkiga barn i samma ålder (a.a). Den semiotiska triangeln indikerar att orden inte bara har representation i våra huvuden utan många ord har även en referent i verkligheten (Bolander 2001). Orden pekar ut och betecknar något i vår omgivning. Fördelarna i tvåspråkighet är mera kreativt tänkande och ökad språklig medvetenhet (Skutnabb-Kangas 1981).

3.13. Ämnesundervisning på främmande språk

I Finland har det sedan i början av 1990- talet funnits ett växande intresse att undervisa på främmande språk vilket oftast är engelska (Viberg 1997). Man börjar ämnesundervisning på främmande språk redan på lågstadiet och fortsätter upp till gymnasieskolan. Viberg (1997) tar upp i sin rapport Marshs & Masih's studie (1996) som bygger på en studie av 16 utvalda skolor som hade ämnesundervisning på främmande språk. Rapporten visar att nästan alla elever hade förbättrat sina kunskaper i andraspråket, vilket oftast var engelska. Elevernas vilja att använda andraspråket hade också förbättrats.

3.14. Hemmet - ett pedagogiskt hjälpmedel

Johanna Lundqvist lyfter fram i sin D-uppsats (2006) ett intressant drag, begrepp hemmet - som pedagogiskt hjälpmedel. Jag anser också att hemmet är ett viktigt pedagogiskt hjälpmedel. Hemmet där föräldrarna har hög utbildningsnivå kan vara avgörande när man tänker på barns möjligheter att lyckas i skolan. Å andra sidan om föräldrarna har hög utbildning, har de ett ansvarsfullt arbete samt långa arbetsdagar och därmed ha brist på tid att hjälpa med läxor. Lundqvist menar att när föräldrarna hjälper sina barn med läxor har de en möjlighet att ta del av det skolarbetet som eleverna arbetar med. Detta kan ses som en hjälp hemifrån. När föräldrarna hjälper till med läxorna kan de få inblick i barns utveckling och lärande samt kan även stödja barns lärande. Lundqvist anser att hemmet

kan ge ett tillfälle att lära sig sådana saker som man inte lär sig i skolan.

Lundqvist citerar Ingrid Westlund (2004) som skrivit att alla barn inte har samma möjligheter att få hjälp i hemmet. Alla föräldrar är inte lika intresserade av barns läxor och skolframgång och det är en social orättvisa. Eftersom språkbadsförskola är ett medvetet val av föräldrarna som vill att deras barn lär sig ett nytt språk tidigt ville jag också i min studie ta reda på om språkbadsföräldrar hjälper sina barn mer än föräldrar i finskspråkig klass eller tvärtom.

Barn från inte bara hjälp i läxor hemma utan han/hon kan även få motivation hemifrån. Jenner (2004) anser att motivation är ett mångdimensionellt begrepp. Han talar om inre- och yttre motivationsfaktorer. Jenner förklarar att vid inre motivation finns det något inneboende hos varje individ som sätter igång beteendet, drivkraften ligger främst hos en själv. Yttre faktorer kan vara människor man har i sin närhet som uppmanar och motiverar en person till att fortsätta studera efter högstadiet eller gymnasiet.

De teoretiska utgångspunkter som jag tagit med kan ha påverkan elevers betyg. Jag har formulerat mina frågeställningar utifrån dessa punkter och nu lämnar jag teorin och fortsätter med beskrivning om hur jag genomförde min studie.

4. Genomförandet av examensarbetet

I detta avsnitt kommer jag att presentera genomförandet av mitt examensarbete och gå igenom hur jag samlade in mina data. Jag kommer även att redovisa kontakt, litteratururval, valet av metod, enkätens konstruktion, urval, bearbetning och etik.

Eftersom denna studie kan ses som en mindre pilotstudie inom området hade jag svårigheter att hitta litteratur inom området. Det har gjorts forskning kring språkbud, tvåspråkighet, föräldrars påverkan till barns val av att fortsätta studera vidare men en sådan studie där forskaren jämför språkbudsgrupper med andra grupper har inte gjorts. Jag anser att den forskning som gjorts i USA och England kring tvåspråkiga inte kan jämföras med Finland eftersom socioekonomiska skillnader i dessa länder är större än i Finland som jag nämnde under *Teoretiska utgångspunkter*.

4.1 Kontakt

Jag tog kontakt med sju olika högstadierektorer i huvudstadsområdet i Finland via e-post där jag presenterade mig och mitt syfte. Tre högstadierektorer gav inget svar till min förfråga och två högstadierektorer besvarade att pga. många undersökningar som pågick hade de inte tid med min undersökning. Två högstadierektorer svarade att jag kunde genomföra studien i deras skolor om de ansvariga lärarna hade tid. Jag ville dock ha minst tre olika skolor så på veckan nio ringde jag till ett högstadium som inte hade besvarat min förfråga. Samtalet gav resultat och jag fick med den tredje skolan. Rektorer bad mig ta kontakt till ansvariga språkbudslärare och bestämma tid samt skicka ut föräldrabrev (se bilaga 2) och frågeformuläret (se bilaga 3) på förhand till ansvariga lärare.

När jag slutligen hade fått tillstånd av rektorerna och föräldrarna att göra min datainsamling i deras högstudier började jag ta kontakt till ansvariga lärare för att bestämma tid för genomförandet av datainsamling. Jag hade e-postkontakt med lärarna där vi bestämde bl a tidpunkten som skulle passa mig och lärarna.

4.2 Litteraturval

När jag hade bestämt vad jag ville undersöka började jag leta efter litteratur genom att söka på sökmotorerna *disa*, och *google*. De sökord jag använde mig av var föräldrars socioekonomiska status, tvåspråkighet, matematikbetyg, språkbads elever, både på finska och på svenska. Från min lingvistiska litteratur bl.a. hittade jag lämpligt material som stämde in på det ämne jag var intresserad av. Ur litteraturen ville jag lyfta fram teori, statistik mellan tvåspråkiga elever och enspråkiga elever och föräldrars utbildning i samband med barnets skolframgång.

Jag tog även kontakt med lärare i lingvistik och Vasa- universitet. Mitt önskemål var att veta om litteratur överhuvudtaget finns eller eventuella forskningar kring tvåspråkigas betyg. Ett boktips och att det inte finns likadan forskning kring ämnet fick jag från lingvistikläraren. Från Vasa- universitet fick jag inget svar. Den litteraturen som jag valt för examensarbetet bygger på *lingvistiska* litteraturen samt *svenska som andraspråk* litteraturen. Det finns litteratur kring tvåspråkighet och andraspråkinläring men en del av litteraturen handlar om invandrarbarn som t.ex. har posttraumatiska symptom och det ville jag inte ta med pga. det inte är relevant för min studie och jag ville begränsa litteraturen till sådan litteratur som handlar bl.a. språkinläring, socioekonomisk status och språkbad.

4.3 Val av metod

Jag var ute efter att få en jämförande helhetssyn av eventuella skillnader mellan språkbads elever och elever som går på finskspråkig klass på högstadiet. Jag ville inte få en djupförståelse vad exempelvis enskilda elever hade för uppfattning så jag ansåg att en enkät kunde ge mig tillräcklig information. Om jag endast hade gjort intervju med ett fåtal elever i de båda grupperna så hade det blivit svårt att se likheter och skillnader. Detta var den tyngsta orsaken varför jag valde genomföra en enkätstudie, så att jag kunde tillämpa statistiska beräkningar (Bryman 2002). Med enkätstudien kan man se hur många som har svarat likadant eller om det finns några skillnader mellan elevernas svar.

4.4 Enkätens konstruktion

När jag hade bestämt vad jag ville undersöka kom jag fram till enkätfrågorna och utarbetade en enkät som grundade sig på syftet och frågeställningarna. (Se bilaga 3). Enkäten bestod av 17 frågor varav två var öppna frågor och 15 var strukturerade frågor. Jag märkte inte att det fattas nummer 5 i enkäten förrän jag började bearbeta material så därför finns det inte alls fråga nummer 5. Utifrån dessa frågor ville jag jämföra språkbadselevers svar på vilken utbildning och yrke deras föräldrar har med finskspråkiga elevers svar. Jag ville även jämföra elevers matematik- och språkbetyg, samt deras svar angående deras förväntningar om de ska fortsätta till gymnasiet eller till yrkesskola, och om språkbadselever använder svenska på sin fritid.

I de tre första frågorna ringar jag in föräldrarnas utbildning och yrke. Två frågor handlar om elevernas matematik- och språkbetyg. En fråga handlar om påtryckningar hemifrån och fråga nummer 10 har jag ställt för att få veta om eleverna vill fortsätta till gymnasium eller till yrkesskola. Fråga nummer 13 handlar om eleverna vill fortsätta till svenskspråkig eller finskspråkig skola. Det finns även en fråga som handlar om eleverna kommer att fortsätta i sina föräldrars fotspår. Jag har även ställt fråga om föräldrarna hjälper eleverna med läxor. De fyra sista frågorna handlar om användningen av svenska dvs. om eleverna använder svenska på sin fritid och i så fall i vilka situationer. Den sista frågan är en öppen fråga där eleverna har fått skriva om de har något mer att lägga till.

Svarsalternativen har jag utformat på ett vertikalt och konsekvent sätt genom hela enkäten och därmed minskat risken för att deltagarna skulle sätta kryss på fel ställen. Det är även tydligare och enklare för mig att bearbeta resultaten (Bryman 2002).

4.5 Enkätens för – och nackdelar

Bryman (2002) använder begrepp "intervjuareffekten" som kan uppstå när man använder sig av intervjuer. "Intervjuareffekten" betyder att intervjuaren påverkar medvetet eller omedvetet till intervjupersonen och svaret är inte det som intervjupersonen skulle vilja säga (a.a). Jag hävdar att sådana effekter inte uppstod när jag genomförde datainsamlingen i tre skolor eftersom jag inte påverkade eleverna på samma sätt som man gör i intervjun.

Eleverna fick fylla i enkäten i skriftligt och alla deltagare hade samma svarsalternativ vilket i sin del minskade eventuella påverkan.

Fördelen med enkäten var att det var relativt billigt (fast jag behövde åka till Finland) eftersom jag själv delade ut enkäten i klassrummen och kunde få information från många deltagare. Enkäten gick snabbt att fylla i, ca.10 minuter. Även bearbetningen av resultaten var förhållandevis enkel att göra. Jag gav inte instruktioner för ifyllning av enkäten utan bad eleverna fråga om de hade något som de undrade över. Deltagarna frågade om de skulle svara på svenska eller på finska, och om jag menade med senaste matematik- och språkbetyg deras *provresultat* eller senaste *betyg*. De undrade även vilket alternativ de skulle kryssa i om de *vill gå* till gymnasium men *får inte* studieplats. Jag svarade att det alternativet var om de *ville* fortsätta. Eleverna undrade även om jag menade deras biologiska eller adoptivföräldrar i frågorna om föräldrars utbildning och yrke. Jag svarade att man kunde besvara efter dem vuxna man bodde med.

Bryman (2002) framhåller att en nackdel med enkäter är att det kan bli stora bortfall vilket kan minimeras om man ställer färre frågor. Jag provade enkäten med två högstadiel elever i Sverige innan jag åkte till Finland. De kunde inte svara på frågor 1 och 2 eftersom de inte visste vad yrkesskola eller yrkeshögskola var men de kunde svara på alla andra frågor. Jag ändrade därför inte dessa frågor eftersom jag ansåg att elever i Finland vet vad yrkesskola och yrkeshögskola är. (Se bilaga 5 om Finlands skolsystem) De eleverna undrade också över fråga 12 som handlade om föräldrar hjälper elever i deras läxor. De frågade vilket alternativ man ska kryssa i om man inte vill ha hjälp av föräldrar. Därför satte jag ett svarsalternativ till frågan. Det blev inte bortfall på enskilda frågor och eleverna svarade tydligt på frågorna. Det var dock några elever som inte visste föräldrars utbildningsnivå men uppgav deras yrke. Då tolkade jag utbildningen eftersom jag visste vilken utbildning som krävs till yrket. Exempelvis visste en elev inte hans pappas utbildning men hon hade svarat att han var läkare. Jag tolkade då att hans pappa har gått igenom universitet och kryssade för det alternativet.

4.6 Urval

Eliasson (2006) hävdar att om man inte har möjlighet att undersöka alla som ingår i grupp ska man välja ut ett stickprov. Jag hade inte möjlighet att be alla språkbads elever i Finland delta i min studie så jag gjorde stickprovet där 40 språkbads elever representerar hela språkbadsprogrammet. Tanken var att få ett tillräckligt stort urval och att göra studien på årskurs 9 eftersom eleverna har oftast redan valt om de ska fortsätta vid gymnasieskolan eller yrkesskolan. Jag ville insamla data i skolor där det finns både språkbadsklasser och finskspråkiga klasser eftersom eleverna kommer från samma bostadsområde så jag anser att bostadsområdet inte påverkar till gruppernas eventuella skillnader som kan bestå av socioekonomiska statusen. Till slut fick jag tillstånd från tre skolor att jag kunde åka dit och insamla data. Elevantal per klass varierade mellan 15 och 30 elever.

Min första plan var att skicka enkäten till ca 50 språkbads elever och ca 50 finskspråkiga elever för att få lika många elever till grupper. Men eftersom jag behövde fråga tillstånd av deras föräldrar och elever hade inte återlämnat tillståndet kunde bara 40 språkbads elever och 28 finskspråkiga elever delta i studien. Det att jag behövde fråga tillstånd av deltagarnas föräldrar berodde på att jag gjorde en forskning bland elever som var yngre än 15 år. Jag kommer nu att gå igenom hur jag har tagit hänsyn till forskningsetiska principer.

4.8. Etiska principer i forskning

Jag har valt att följa Vetenskapsrådets forskningsetiska principer när jag har gjort min studie. Man måste alltid ha *vårdnadshavarens samtycke* om att deras barn får ingå i undersökningar. Jag gjorde en studie av elevers språk- och matematikbetyg på högstadiet, samt undersökte elevernas föräldrars utbildning. Eftersom undersökningen gjordes på högstadiet där många elever är under 15 år krävdes det vårdnadshavarens samt elevers samtycke. Om man är äldre än 15 år behöver man inte vårdnadshavarens tillstånd. I min studie återlämnade endast 28 av ca 50 finskspråkiga elever tillståndet och därför deltog inte så många i undersökningen.

Jag gjorde forskning där det ingår elever vilket betyder att jag måste fylla upp *samtyckeskrevet*. Det betyder att deltagarna och deras vårdnadshavare i undersökningen har rätt att själva bestämma över sin medverkan. Samtyckeskrevet betyder även att de som medverkar i undersökningen skall ha rätt till att självständigt bestämma hur länge de ska delta och på vilka villkor. Deltagarna har även rätt att kräva på anonymisering. Jag förklarade innan jag började dela ut enkäten att det är helt frivilligt att fylla i enkäten och jag kommer inte att nämna namn eller skolans namn i min undersökning. Jag fick två tomma enkäter tillbaka.

Individskyddskrevet är det grundläggande kravet i forskningsetiska principer. Detta krav betyder att individerna inte får utsättas för psykisk eller fysisk skada, kränkning eller förödmjukelse, dvs. individerna har rätt att ställa krav på att de blir skyddade mot otillbörlig insyn t.ex. i sina livsförhållanden. Vissa individer kan tänka att betyg och föräldrarnas yrke och utbildning är känsligt område och därför måste jag vara noggrant att individskyddskrevet fylls.

Jag meddelade till vårdnadshavare att det enbart är jag som kommer att använda resultat i min forskning och därmed uppfyller jag *nyttjandekrevet*. Det betyder att insamlade uppgifter om enskilda personer endast får användas för forskningsändamål. *Konfidentialitetskravet* betyder bland annat att personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan nå dem, att enskilda elever inte kan identifieras, och att uppgifterna skall ges största möjliga konfidentialitet. Till detta krav ingår till exempel tystnadsplikt. Alla elever samt skolor kommer att vara helt anonyma och besvarade enkäterna ska inte visas för obehöriga och på det sättet uppfyller jag konfidentialitetskravet.

Med *forskningskravet* menar man att samhället och samhällets medlemmar har berättigat krav att forskning bedrivs, att den har hög kvalitet och att den inriktas mot väsentliga frågor för att forskning är viktigt för samhället och dess medlemmars utveckling. Forskningskravet innebär att forskningens metoder förbättras och kunskaper utvecklas.

Både *individskyddskravet* och *forskningskravet* måste alltid vägas mot varandra. Det är forskarens ansvar att väga det möjliga värdet av kunskapstillskottet mot möjliga risker i form av negativa konsekvenser för undersökningsdeltagarna. I detta fall är det viktigt eftersom resultatet kan vara negativt mot elever och lärare och det kan orsaka konsekvenser för eleverna. Dessutom kan eleverna ha svårigheter att uppfatta svarens konsekvenser. Man måste ta hänsyn både till kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser. Om forskningens ställning är svag exempelvis gentemot myndigheter eller privatpersoner är det rimligt att föreslå regler eller rekommendationer som stärker forskningens/personers ställning.

4.9 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet och validitet går hand i hand och betyder hur ordentlig och pålitlig mätningen är (Eliasson 2006). *Reliabiliteten* betyder undersökningens pålitlighet dvs. att det är möjligt att upprepa undersökningen så att mätningens resultat blir det samma eller liknande oberoende av urvalet eller vem/vilka som utför mätningen (a.a). Jag anser att min undersökning går att upprepa och att man får samma resultat eller liknande resultat angående elevers skillnader i betygsättning. Mina data är hämtat i storstäder och mitt resultat angående föräldrars utbildning kan vara en ”storstadseffekt”. Med storstadseffekten menar jag högutbildade föräldrar. I denna studie har jag alltid tagit både en språkbadsklass och en finskspråkigklass från samma skola och då är det inte området som påverkar resultat. Detta ger en spegling av socioekonomiska statusen. Föräldrarna är högutbildade i både språkbadgruppen och finskspråkiga gruppen så jag antar att om man upprepar undersökningen kan föräldrarnas utbildningsnivå variera. Det kan diskuteras om deltagarna som är så unga kan svara anonymt i enkätstudien. Därför kan de ha svarat fel på frågor när de kryssar för alternativ. Även jag ha kunnat slå fel siffror när jag bearbetade mina data med SPSS och Excel. För att minimera detta har jag gått igenom enkäterna två gånger och numrerat enkäterna för att kunna kontrollera dem efteråt.

Enligt Eliasson (2006) handlar *validiteten* om undersökningens mätinstrument mäter det som det är meningen att mäta. Om det finns klara mått och mätmetoder så är det inga problem. Eftersom jag ville ta reda på om det finns skillnader mellan språkbadsgruppen och finskspråkiga gruppen anser jag att enkätstudien är ett lämpligt sätt att mäta möjliga skillnader. Eventuella likheter och skillnader kommer jag att presentera i nästa kapitel.

5. Resultat och analys

40 språkbads elever och 28 elever från finskspråkiga gruppen deltog i undersökningen. När man läser resultat måste man läsa procentandel noggrant eftersom i den finskspråkiga gruppen motsvarar en elev större procentandel än en elev i språkbadsgruppen.

Könsskillnaden mellan språkbadsgruppen (SBG) och finskspråkiga gruppen (FSG) är inte så stor. Jag kommer att använda dessa förkortningar i resultat- och analyskapitel samt i diskussionskapitel eftersom jag kommer att upprepa gruppernas namn många gånger. 45 % av eleverna är pojkar i SBG och 52 % i FSG. Mitt syfte var inte undersöka möjliga könsskillnader mellan grupper så jag kommer inte att jämföra könsskillnaderna mer.

Som jag tidigare har skrivit kan man ofta få internt bortfall i enkätundersökningar. I min studie har alla eleverna svarat på alla frågor i enkäten utom de två som lämnade helt tomma enkäter. Jag anser att detta dock inte är så märkligt eftersom jag hade formulerat frågor som var enkla att svara på så kunde jag förvänta mig hög svarsprocent. Det är dock som sagt några elever som inte har svarat på föräldrars utbildning utan svarat på föräldrars yrke och om föräldern är till exempel läkare har jag tolkat att den föräldern har gått igenom högskola eller universitet.

5.1 Föräldrars utbildning

Tabell 1. Föräldrarnas utbildning i grupperna. Procentandel och antal. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28..

Pappas utbildning	Språkbad	Finskspråkig	Total
Vet ej	17,5% (7)	7% (2)	13% (9)
Annan skola	10% (4)	0% (0)	6% (4)
Yrkeshögskola	10% (4)	18,5% (5)	13% (9)
Högskola/universitet	50% (20)	39% (11)	46% (31)
Gymnasium	7,5% (3)	3,5% (1)	6% (4)
Yrkesskola	5% (2)	25% (7)	13% (9)
Grundskola	0% (0)	7% (2)	3% (2)
Total	100% (40)	100% (28)	100% (68)
Mammas utbildning			
Vet ej	15% (6)	21% (6)	18% (12)
Annan skola	2,5% (1)	0% (0)	2% (1)
Yrkeshögskola	7,5% (3)	14% (4)	10% (7)
Högskola/universitet	62,5% (25)	35% (10)	51% (35)
Gymnasium	5% (2)	14% (4)	9% (6)
Yrkesskola	7,5% (3)	10,5% (3)	9% (6)
Grundskola	0% (0)	3,5% (1)	2% (1)
Total	100% (40)	100% (28)	101% (68)

Cirka tredjedel (32 %) av FSG mammor har lägre utbildning såsom grundskola, yrkesskola eller gymnasium. Annan skola i detta sammanhang kan betyda till exempel folkskola men ingen av FSG mammorna har enligt eleverna gått annan skola. 37 % av FSG mammorna har studerat vid högskola eller universitet och 16 % har studerat på yrkeshögskola.

Vad det gäller FSG pappor har 37 % dem studerat vid högskola eller universitet. När man jämför dessa antal med SBG föräldrar ser vi att bara 12,5 % av SBG mammorna och papporna har fått lägre utbildning (grundskola, yrkesskola, gymnasium). 50 % av SBG papporna och 62,5 % av mammorna har studerat vid högskola eller universitet.

Det är intressant att fler FSP föräldrar har studerat på yrkeshögskolan än SBG föräldrar. Finlands statistiska centralbyrås antagningsstatistik (år 2005) visar att bara 19,5 % av alla sökande fick studieplats vid universitet och 18,2 % vid yrkeshögskolan (http://tilastokeskus.fi/til/khak/2005/khak_2005_2006-12-21_tie_001.html). Om man jämför denna antagningsprocent med föräldrars utbildning i min studie är skillnaden

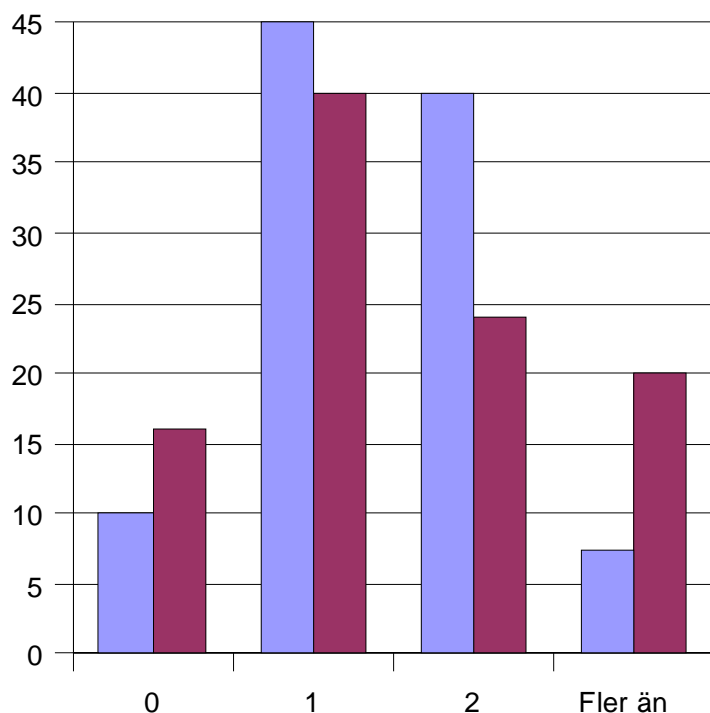
verkligen stor.

Det finns en tydlig skillnad mellan föräldrars utbildning i dessa grupper. Antalet med högre utbildning är väldigt hög. I SBG hade 60 % av papporna och 70 % av mammorna har studerat på högskolan (högskola, universitet eller yrkeshögskola). Motsvarande antalet i FSG är 57 % respektive 53 %.

62,5 % av SBG mammor har studerat vid högskolan eller universitet och bara 7,5 % har studerat på yrkeshögskola. I FSG har 16 % av mammorna har studerat på yrkeshögskola och bara 37 % har studerat vid högskola eller universitet. Högskola kan vara till exempel teknisk högskola. Här kan man se en tydlig skillnad mellan grupperna.

5.1.1 Familjens bilantal och bostad

Jag gjorde min studie i området där människor med höga inkomster bor. I fråga 6 och 7 ville jag ta reda på om det finns skillnaden i familjens bilantal och bostad mellan grupperna. Resultatet visar att 45 % av SBG har en bil och 40 % har två bilar. Motsvarande antalen i FSG är 40 % och 24 %. Statistiken visar dock att bara 7 % av SBG har fler än två bilar men 20 % av FSG har fler än två bilar. Det är intressant att var femte FSG föräldrar äger fler än två bilar. Fast FSG har oftare svarat att familjen äger mer än två bilar än SBG är däremot procentandelen att äga bil överhuvudtaget högre i SBG. 85 % av gruppen har minst en bil i familjen när motsvarande procentantal i FSG är 64 %.

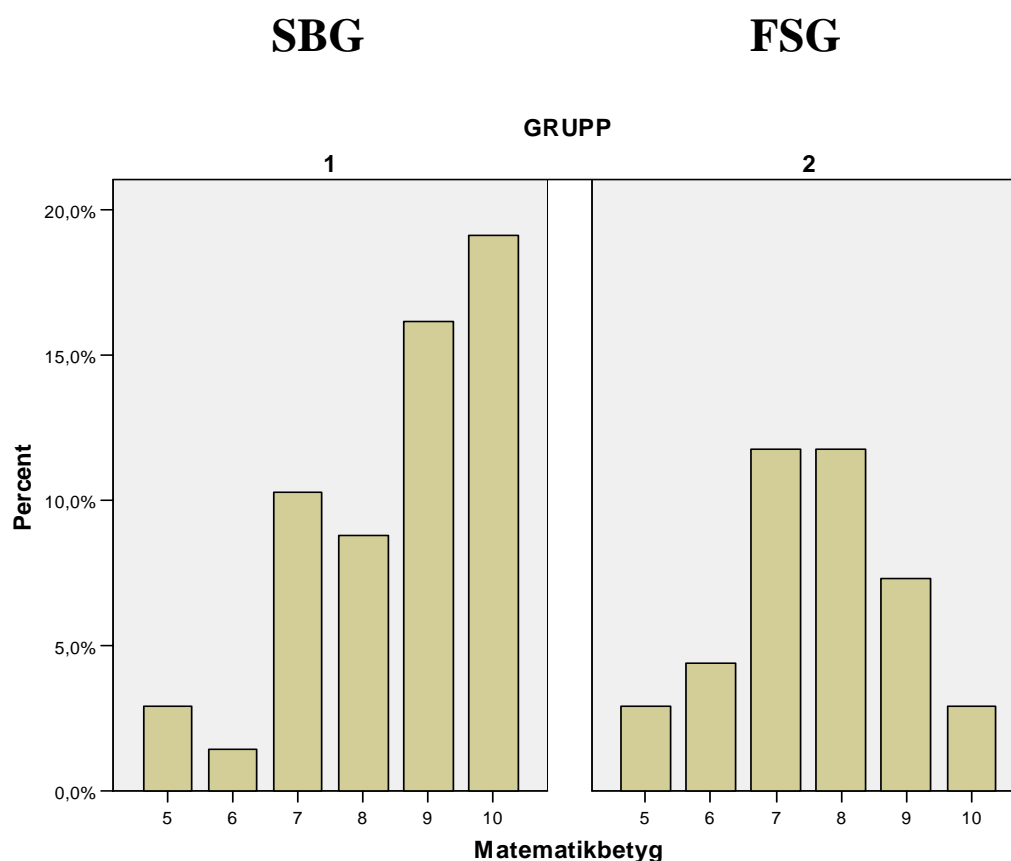
Figur 2. Fördelning i procenter av bilantal inom respektive grupp. Den första stolpen representerar SBG i olika alternativ. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

När jag frågade om familjernas bostad svarade 62 % av SBG att de bor i höghus. Motsvarande procentantal i FSG är 60 %. 35 % av SBG och 12 % bor i radhus. I egna hem bor 3 % av SBG och 28 % av FSG. Det finns en skillnad angående bostadsform mellan grupperna. Flera i SBG bor i egna hem än i FSG.

5.2 Elevernas betygsättning

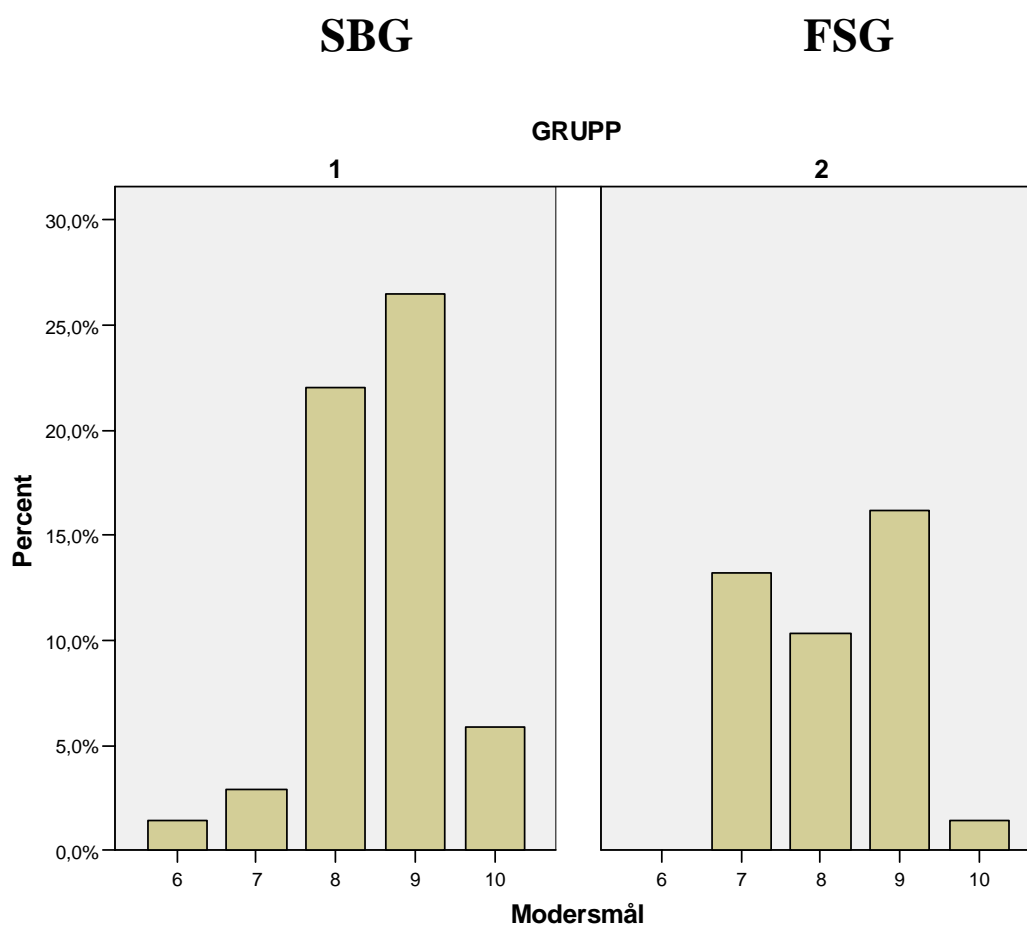
I Finland används sjugradig betygskala mellan 4 och 10. Betyg 4 betyder att man är underkänd i ämnet och man måste göra om det. Betyg 10 är utmärkt, 9 är berömlig, 8 och 7 är goda, 6 och 5 är försvarliga.

När man jämför siffrorna i elevernas senaste betyg (fråga 8 och 9) kan man se en tydlig skillnad. Medelvärde av FSG:s senaste *matematikbetyg* är 7,60 och SBG:s 8,55. FSG:s betyg följer den klassiska Gauss-kurvan men i SBG:s betyg finns det en tydlig viktuppgång i utmärkt och berömligt betyg. Resultatet i matematik bekräftar Alatalos studie där han hävdar att språkbads elever når bättre matematikbetyg än enspråkiga. Resultatet i denna studie skiljer sig dock åt Alatalos studie eftersom jag tagit med betygspridning. Det visar att språkbads elever får mycket mer utmärkta och berömliga betyg i matematik än finskspråkiga elever.

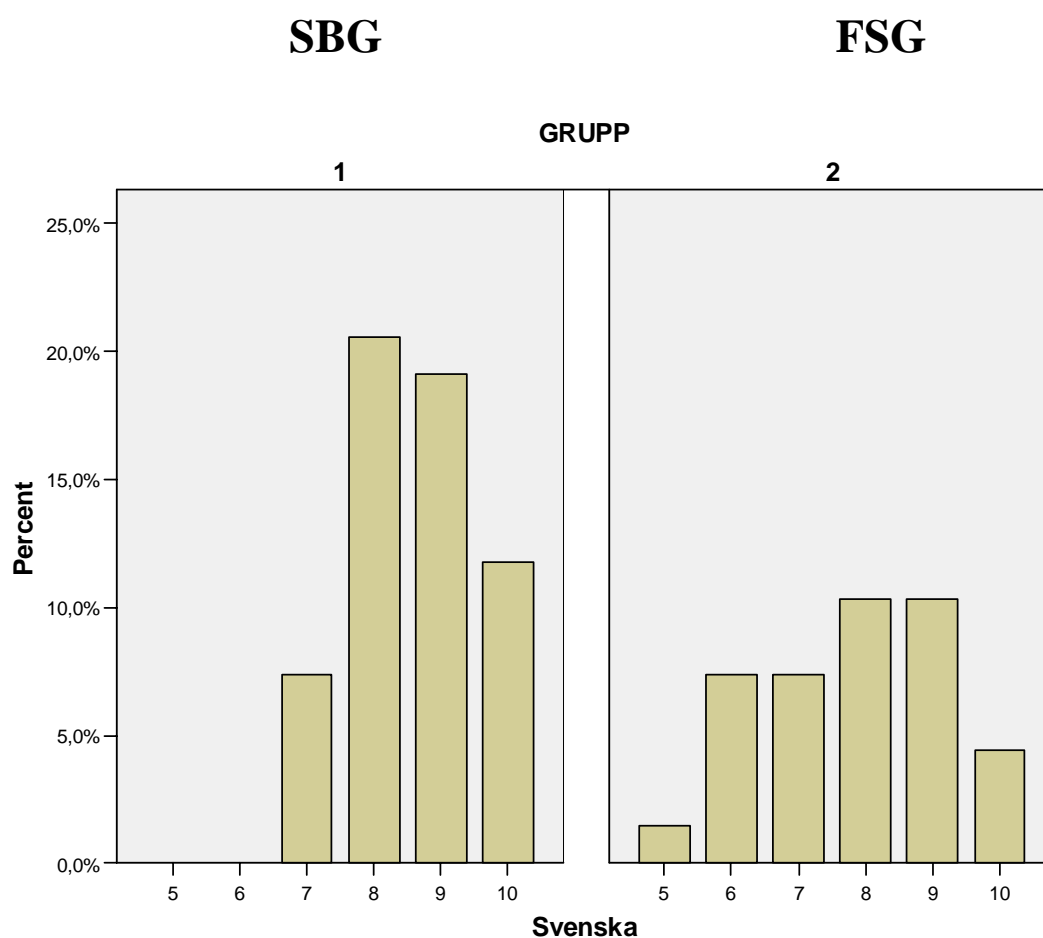
Figur 3. Fördelning av matematikbetyg inom respektive grupp. I SBG är deltagarantal 40 och i FSG är deltagarantal 28. Betygskala går mellan 4-10.

När man tittar på gruppernas *modersmålbetyg (finska)* ser man även en tydlig skillnad mellan fördelning av betyg. I modersmål är medelvärde i FSG 7,96 och i SBG 8,54. Även Alatalos rapport visar att språkbads elever når bättre betyg i modersmål, dvs. finska. Om man tittar på betygspridning i modersmål (finska) så får språkbads elever lika många utmärkta betyg som i matematik. SBG får mer berömliga (9) och goda (8) betyg.

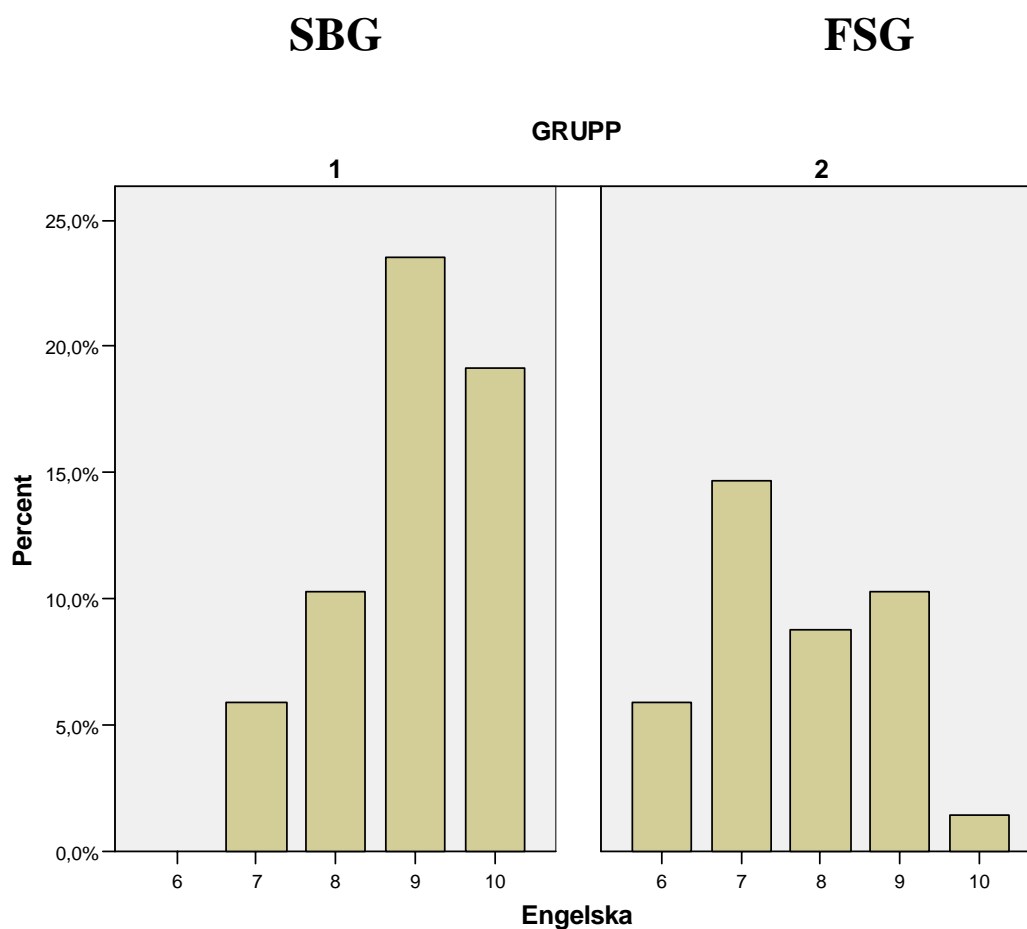
Figur 4. Fördelning av modersmålbetyg (finska) inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

Alatalos rapport visar att språkbads elever når bättre betyg även i svenska. I min studie är medelvärde i FSG:s svenskbetyg 7,69 och i SBG 8,56. Här följer FSG:s betygspridning den klassiska Gauss- kurvan och SBG:s betygspridning i de tre bästa betyg. Det är även intressant att det inte finns någon elev i SBG som fått betyg 5 eller 6. Jag anser att det är intressant eftersom språkbads grundidé är att koncentrera på innehållet och uppmuntra barn att prata. Grammatik och språkformer är inte viktigt. Språkprov handlar ju oftast grammatik och former. Dessutom läser FSG kort svenska dvs. svenska börjar i årskurs 7 eller lång svenska (från årskurs 3) när SBG har svenska i undervisningen redan från förskola.

Figur 5. Fördelning av svenskbetyg inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

I Alatalos rapport finns inte statistik om språkbetyg. Denna studie visar en skillnad mellan gruppernas engelskbetyg. FSG:s medelvärde i engelska är 7,5 och SBG:s 8,92. När man tittar på spridningen ser man tydligt att SBG har fått många berömliga (9) och utmärkta (10) betyg och det finns inte någon elev som fått betyg 6 i engelska. FSG:s betygspridning följer den klassiska Gauss- kurvan igen och det inte finns många elever som fått utmärkta betyg.

Figur 6. Fördelning av engelskabetyg inom respektive grupp. N= Språkbud 40, finskspråkiga 28.

Det som jag inte hade tänkt i förväg var hur många språk eleverna läser. Det skiljer sig mycket i antal hur många språk eleverna läser. 5 elever (18 %) i FSG läser tre språk dvs. ett språk är frivilligt och det finns inte någon elev som läser fyra språk. I SBG läser däremot till och med 10 elever (25 %) fyra språk och 14 elever (35 %) tre språk, med gott betyg. Det är intressant resultat och jag anser att språkbads elever är mer språkmedvetna och vill därför läsa olika språk.

5.3 Studier efter högstadiet

I frågan 10 ville jag veta om elevernas studier efter högstadiet. Jag anser att det inte finns någon skillnad mellan grupperna och därför kommer jag inte presentera någon figur. Över 90 % av SBG vill fortsätta sina studier efter högstadiet till gymnasium och 85 % av FSG elever vill fortsätta sina studier efter högstadiet till gymnasium. Skillnaden på 5 % kan bero på att deltagarantalet i FSG var lägre än i SBG och därför en elevs åsikt kan orsaka större procentskillnad i statistiken.

5.4 Föräldrars påverkan i val av utbildning

I frågan 11, hur mycket elevernas föräldrar påverkar deras val av utbildning, uppger den största delen 72 % av alla eleverna att föräldrar påverkar lagom deras val av utbildning. Enligt min åsikt kan föräldrarnas påverkan ses som *yttre faktorer*, ett begrepp som Jenner (2004) använder. Människor som man har i sin närhet uppmanar och motiverar en person att fortsätta studera. De flesta föräldrarna hade gått igenom högre utbildningen och därför kan de uppmana och motivera sina barn att studera vidare. Jag anser dock att den här frågan är en svår fråga att besvara. För det första är ofta den ”omedvetna” påverkan större än vad man själv upplever. För det andra kan det kännas svårt att erkänna att ens föräldrar påverkar mycket till valet av att fortsätta vidare. Därför måste man vara försiktig när man tolkar svaren på den här frågan.

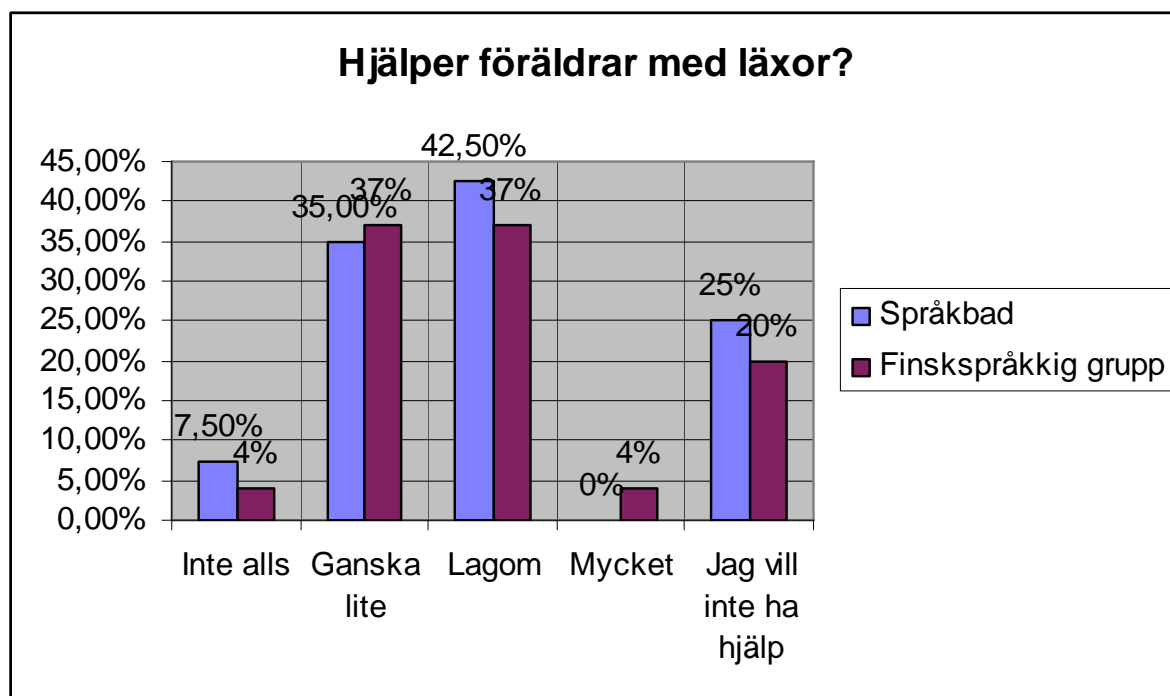
5.5 Hemmet och läxor som pedagogiska hjälpmedel

I frågan 12 ville jag ta reda på om elevernas föräldrar hjälper elever med deras läxor. Jag ville lyfta fram hemmet som pedagogiskt hjälpmedel (Lundström 2006). Det finns inte stor skillnad mellan de två grupperna och jag tolkar från resultatet att *hjälp med läxor* inte är anledning till gruppernas skillnad i deras betyg. Jag hade förväntat mig att SBG föräldrar hjälper sina barn mer eftersom när språkbadsbarn går på förskola pratar föräldrar hemma på finska kring samma tema som barn har på förskola. Hemmet på detta sätt fungerar som pedagogiskt medel. Det är viktigt i den åldern att föräldrarna pratar finska kring samma tema hemma som barnen pratar på svenska på förskolan.

Största delen, 42,5 % av SBG och 37 % av FSG, anser att deras föräldrar hjälper *lagom* med läxor. Dessutom vill nästan lika stor del inte ha föräldrarnas hjälp med läxor. Här hade eleverna kryssat fler alternativ och procentantal går över 100 %. Oftast hade eleverna kryssat ett alternativ tillsammans med alternativet ”jag vill inte ha hjälp”.

I efterhand anser jag att den här frågan är svår att besvara. Alternativen ”lagom” och ”lite” betyder olika för varje individ och dessa alternativ ska inte tas för absoluta tal. Det kan även vara pinsamt för eleverna att medge att deras föräldrar hjälper mycket med läxor. ”Lagom” kan låta mer neutralt svar och kan därför ha kryssats mest. Jag anser att om jag hade ställt frågan också till föräldrarna skulle jag ha fått bättre uppfattning av hur mycket

föräldrarna hjälper sina barn med läxor.

Figur 8. Fördelning av föräldrars hjälp med läxor inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

5.6 Svenskspråkig eller finskspråkig skola i framtiden

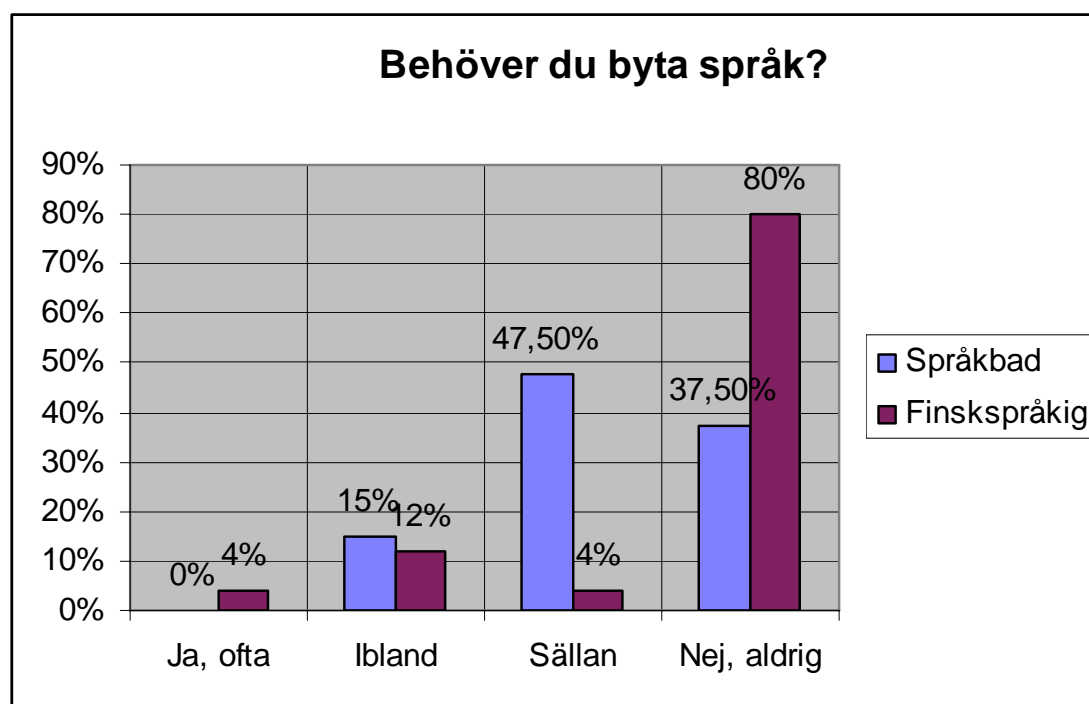
I SBG tänker 3 elever (10 %) fortsätta till svenskspråkig skola, i detta fall gymnasium. 90 % av SBG vill fortsätta till finskspråkig skola vilket var en överraskning för mig. Jag hade förväntat mig att fler elever i SBG skulle fortsätta till svenskspråkig skola och när jag pratade med klasslärarna ansåg de att många elever skulle kunna klara sig i en svenskspråkig skola. De ansåg även att man kan säga att många elever är tvåspråkiga. I den finskspråkiga klassen tänker 26 av 27 elever att fortsätta till finskspråkig skola och en elev kommer att fortsätta i svenskspråkig skola. Antagligen är anledningen bakom detta att hennes modersmål är svenska.

Figur 9. Fördelning av "fortsätta vidare till svenskspråkig eller finskspråkig skola" inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

5.7 Kodväxling hos elever

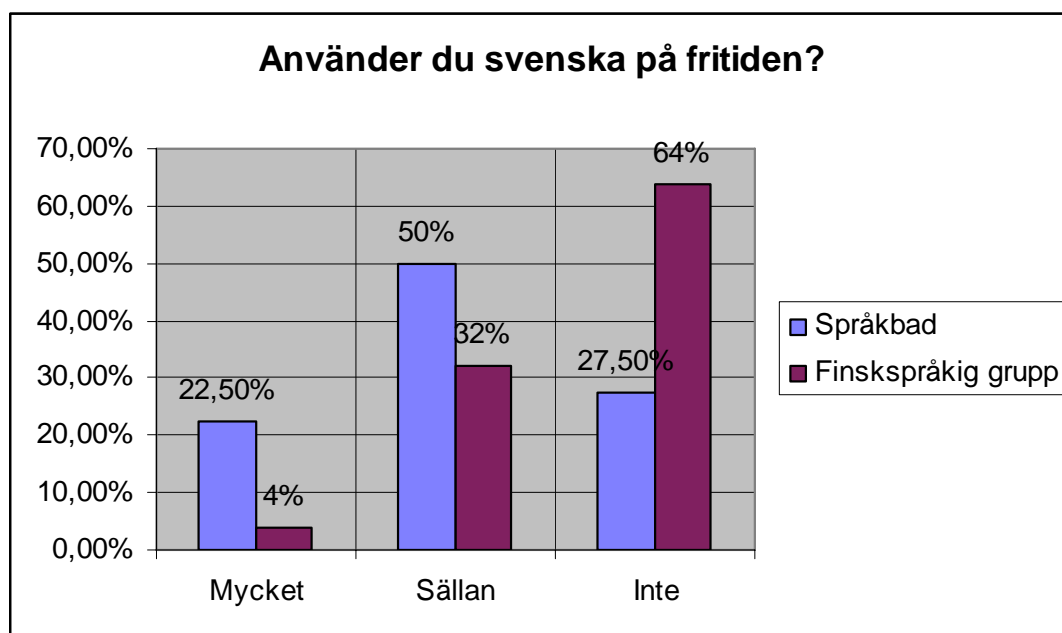
I kodväxlingsfråga kan man se en tydlig skillnad mellan grupperna. 80 % av FSG behöver aldrig byta språk. I SBG behöver över 60 % byta språk när de umgås med sina kompisar. En lärare berättade att när man får biologiundervisning på svenska och hälsoläran på finska som använder gemensamma lexikon vet eleverna ibland några ord på finska men inte på svenska eller tvärtom. Detta kan ses som halvspråkighet (se kapitlet 3.9). Elever har luckor i sitt ordförråd och de behöver fylla i dem på andra språket. Man kan tolka detta som en anledning till att SBG behöver byta språk. Det att FSG behöver byta språk kan bero på att FSG elever umgås med svenskspråkiga kompisar. En av eleverna i FSG som hade svarat att hon behöver byta språket har svenska som modersmål. Eleverna i FSG kan prata svenska. Det att man inte går på språkbadsklass betyder inte att man inte kan prata svenska.

Figur 10. Fördelning av kodväxling hos elever inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

5.8 Elevernas användning av svenska på fritid

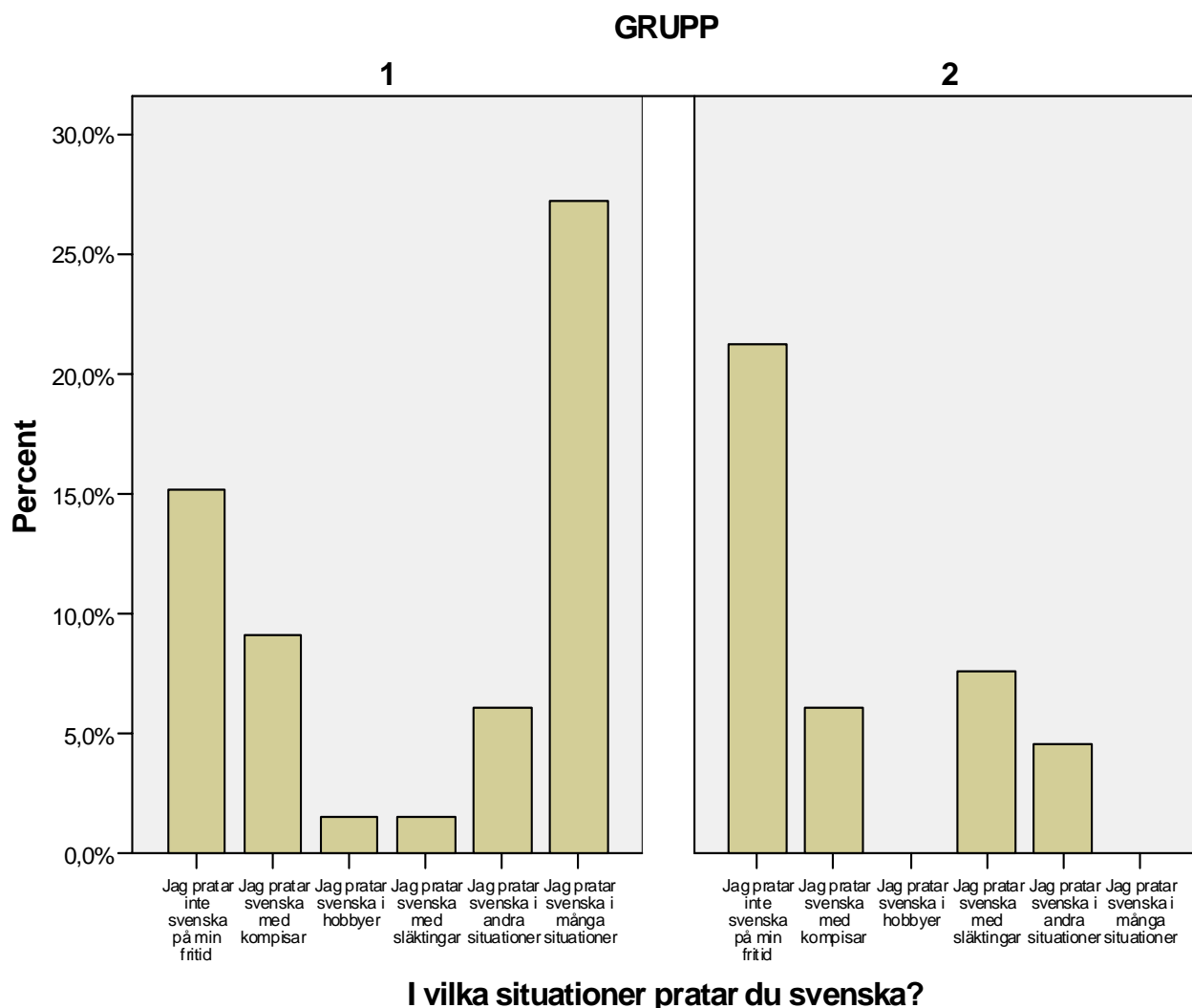
Över 22 % i SBG använder mycket svenska på sin fritid och 50 % använder sällan. Den största delen 64 % av FSG använder inte svenska på sin fritid men 32 % använder sällan svenska. Jag hade förväntat mig lite mindre procentsiffran för denna grupp. Men om man har svenskspråkiga kompisar kan man prata svenska med dem.

Figur 11. Fördelning av svenskanvändning på elevernas fritid inom respektive grupp. N= Språkbad 40, finskspråkiga 28.

5.9 Svenskspråkiga situationer

I fråga 16 ville jag ta reda på om eleverna pratar svenska och i vilka situationer. SBG pratar mest svenska med sina kompisar. De pratar även svenska med släktingar och i fritidsaktiviteter. De *flesta* språkbadselever har kryssat flera alternativ. Andra situationer som de fick fylla i handlar om chatt, nätspel, svenska turister, och resor till Sverige. FSG pratar svenska med sina kompisar och med sina släktingar. Ingen i FSG hade kryssat att han/hon pratar svenska i många situationer. Andra situationer där FSG pratar svenska är till exempel resor till Sverige och med turister. Många hade även skrivit att de pratar svenska när de skämtar.

Figur 12. Fördelning av svenskspråkiga situationer inom respektive grupp. N= Språkbud 40, finskspråkiga 28.

5.10 Språkbads elever är mer målmedvetna

Eleverna fick en öppen fråga (fråga 17) som handlade om elever kan se sig själv använda svenska i arbetet i framtiden. Jag kommer först att presentera SBG:s svar på frågan. Jag anser att svaren på frågan 17 speglar den sociokulturella omgivningen och sammanhang där elever befinner sig i. Om man jämför gruppernas svar och vad eleverna tänker om svenska språket i framtiden ser jag en klar skillnad. SBG tänker på framtiden, olika möjligheter med språk, tvåspråkigt land osv. Det känns som om att de redan vet vad de vill göra i framtiden medan FSG inte vet riktigt vad de vill göra i framtiden. Jag anser att i SBGs svar kan ses drag som Jenner (2006) kallas för *inre motivation*. Det är inneboende hos varje individ som sätter igång beteendet och drivkraften ligger främst hos en själv. Språkbads elever har en inneboende drivkraft, "hunger" att bli framgångsrika. Nedan har jag citerat deras svar. De flesta skrev på finska och jag har översatt citaten till svenska. I enkäterna fanns det 5 citat på svenska.

"Kan du se dig själv använda svenska i arbetet i framtiden? Varför?"

SBG:

"Ja, i Norden pratar man svenska"

"Man behöver svenskan i flera yrken"

"Ja, när jag arbetar på internationell marknad"

"Ja, om jag samarbetar med svenskar"

"Jag ska fortsätta till läkarprogrammet och tvåspråkighet är en fördel eftersom det bor många finlandssvenskor i Finland"

"Ja, eftersom man måste arbeta med svenskar"

"Ja, det är bra att kunna svenska eftersom Finland är ett tvåspråkigt land-->även svenskspråkiga människor"

"Ja, man behöver språkkunskap i flera yrken"

"Ja eftersom Finland är ett tvåspråkigt land och man hör svenska varje dag."

"Ja, jag funderar över nu att studera vidare på svenska. Det att Finland är ett tvåspråkigt land påverkar"

"Ja, jag tänker att flytta till Sverige eftersom jag känner många som har flyttat dit"

"Ja, eftersom i Finland man måste kunna många språk (2 nationella språk) och i alla yrken som jag är intresserad av behövs språkkunskap."

"Om man vill arbeta utomlands behövs språkkunskap"

"Ja, eftersom bara finländare förstår finska"

SBG:s svar återspeglar en positiv inställning angående framtiden och yrken. De är målmedvetna och öppna till nya utmaningar. De verkar även se språkkunnigheten som en resurs eller en fördel. Elevernas svar skiljer sig och jag kommer nu att presentera FSG:s

svar på samma fråga. Jag anser att FSG:s svar återspeglar lite osäkerhet angående framtiden och yrken. FSG är inte lika målmedvetna som SBG och eleverna är inte lika bestämda som språkbads elever. Nedan kommer FSG citat. Jag har översatt även deras svar till svenska.

"Kan du se dig själv använda svenska i arbetet i framtiden? Varför?"

FSG:

"Nej, i Finland pratar man finska"

"Nej, svenska känns för svårt"

"Det beror på jobbet. Jag tror att jag behöver använda svenska i vissa yrken"

"Jag vet inte vad jag vill göra i framtiden"

"Kanske, jag vet inte vad jag vill göra"

"Nej, eftersom jag vill jobba i ett amerikanskt företag"

"Kanske, det beror på jobbet"

"Nej, eftersom jag bor i Finland"

"Jag kommer att använda svenska eftersom det är så härligt språk. Kanske kommer jag att flytta till Sverige som mina släktingar har gjort"

"Jag tror inte. Det går inte att prata svenska"

"Jag använder svenska i Sverige"

"Det beror på jobbet"

"Jag tror men förhoppningsvis inte mycket"

"Ja, om jag ska jobba i Helsingfors stad"

"Ja, för jag vill ha ett jobb där jag kan prata och göra något internationellt."

"Ja jag kan. Jag har tänkt på att bli språkbads lärare. Sen om jag sommarjobbar och säljer blommor så måste man naturligtvis kunna svenska"

De flesta i FSG vet inte vad de vill göra i framtiden eller om de behöver svenska i arbetslivet. Två elever tyckte även att man inte behöver svenska eftersom man bor i Finland. Det verkar vara så att eleverna tycker i större del att man inte behöver svenska utan klarar bra med finska. Många anser även att det beror på jobbet om man behöver svenska. Jag anser att SBG har tydligare bild av sin framtid och språkanvändning än FSG. Detta kan bero på att de läser många olika språk och vet att språkkunskap är nyckel till utlandet och arbetslivet.

Den sista frågan (fråga 18) var en avrundningsfråga där eleverna kunde tillägga någonting som jag inte hade tagit upp i enkäten. I min studie var det en grupp som tidigare hade varit språkbadsgrupp men nu får de vissa lektioner tillsammans med finskspråkiga elever. Elever betonar grupptillhörighet och klassanda. Detta kan även ses som kodväxlingens identitesmarkör

"Språkbad är jättebra grej. När vår klass bara var språkbads elever var grupptillhörighet väldigt bra. Jag tror även att språkbads elever är mer aktiva och de har bättre attityd och motivation i olika saker."

”Språkbud är jättebra och man borde erbjuda mer på språkbud!”

”Vi hade jätte roligt tillsammans när det bara fanns språkbudselever. Vi hade bra grupptillhörighet då!”

Det var bara några elever som hade svarat i FSG.

“Jag vet inte om jag ska fortsätta till finskspråkig skola eftersom det inte är problem att skriva och prata svenska.”

”Heja Sverige!”

6. Diskussion

Språk är en faktor som kan orsaka konflikter eller väcka debatt mellan människor. Resultat som jag fått fram är intressanta. I följande kommer jag att diskutera mina slutsatser av resultaten samt göra en avrundning.

6.1 Metoddiskussion

Den ursprungliga tanken var att få 50 elever med från båda grupperna men eftersom jag inte fick tillstånd från vårdnadshavare kunde inte alla elever vara med. Om man vill dra generella slutsatser mellan grupperna är 40 elever alldeles för litet urval. Man kan alltid undra över hur pålitliga deltagarna har varit i en enkätundersökning. Ungdomar kan "lura" när de svarar på frågorna och kanske vågar de inte svara på något som de känner för svårt att besvara. Föräldrars arbetslöshet eller försvarliga betyg kan vara sådana saker. Jag anser dock jag har lyckat med empiridelen i sig. Det finns ett tydligt drag i hur eleverna har besvarat frågorna. Därför anser jag att eleverna inte har "lurat" med svaren. I min undersökning har jag koncentrerat mig för mycket på socioekonomiska statusen. I efterhand anser jag att jag skulle ha kunnat koncentrera mig mer på betygsättning och ta med mer ämnen och jämföra dessa ämnens betygsfördelning.

Orsaken till att jag bestämde mig att göra en enkätstudie var att få en jämförande helhetssyn om eventuella skillnader mellan språkbads eleverna och elever som går på finskspråkig klass på högstadiet. Jag anser att jag har lyckats med detta.

6.2 Resultatdiskussion

Föräldrars utbildning på högstadielklasser med språkbad skiljer sig jämfört med finskspråkiga klasser. Studien visar att språkbads elevernas föräldrar har studerat vid högskola eller universitet och finskspråkiga elevernas föräldrar har studerat på yrkeshögskola. Jag förväntade mig dock att skillnaden skulle ha varit ännu större. Om man tänker att bara 19,5 % av alla sökande blir antagen till universitet är föräldrar i min studie överrepresenterade. Föräldrarna i båda grupperna är dock högutbildade så jag anser att föräldrarnas utbildning samt socioekonomiska statusen kan påverka till gruppernas betyg.

Betygen är höga i både grupperna. Socioekonomiska statusen är konstant vilket gör en jämförelse möjlig. Jag fick inte samma resultat som Uljens studie (1987) och Lauréns avhandling (1994) som hävdar att föräldrars socioekonomiska status inte påverkar till skolprestation. En anledning till att språkbads elever får så mycket bättre betyg *kan bero på* högt utbildade föräldrar. Om jag tittar på skillnader i olika ämnen visar resultatet att språkbads elever får högre betyg i språk men även i matematik. Alatalos studie (2006) visar samma resultat. Hans studie visar även att språkbads elever får bättre betyg i matematik än enspråkiga elever. Bialystok (2002) anser att tvåspråkiga har en fördel när det gäller logiskt tänkande. Matematik kräver logiskt tänkande och resultatet visar att de som har två språk får bättre betyg i matematik.

Buss & Mårds rapport (1999) visar att ett av tre språkbads högstudier rapporterade att inlärningsresultat i olika ämnen är samma och ett högstadium rapporterade att inlärningsresultat i olika ämnen är bättre än i inläringen med finskspråkig undervisning. När man tittar på medelvärden samt betygspridningen i min studie visar resultatet att språkbads elevers inlärningsresultat på högstadiet i matematik och språk är *mycket bättre* än i inläringen med finskspråkig undervisning om man använder betyg som mått.

Peals & Lamberts studie 1962 visar att tvåspråkighet kan vara en kognitiv fördel. Det finns så stor skillnad mellan dessa elever att jag skulle hävda att tvåspråkighet är en kognitiv fördel åtminstone om man använder betyg som mått. Man måste dock alltid minnas att alla är individer med individuella egenskaper. Men om man tittar på resultatet som jag fick i min studie visar det tydlig en stor skillnad angående elevernas matematik- och språkbetyg.

Språkbads eleverna får även bättre betyg i matematik än eleverna i finskspråkiga gruppen. Man kan spekulera om resultatet kan jämföras med Vygotskys påstående att språket påverkar planeringen när barn löser problem. Matematik handlar ju om problemlösning och man kan tänka sig att SBG språkkunnighet hjälper dem även i matematik.

Det kan finnas andra faktorer som påverkar SBG höga betyg som jag inte har mätts i min studie. En annan faktor som kan påverka språkbads elevers höga betyg behöver inte bara bero på föräldrarnas utbildning eller intelligens utan till exempel god klassanda och

grupptillhörighet. Även lärare är en viktig länk till framgångsrikt lärande. Dessa kan vara till och med tyngre faktorer som påverkar att eleverna har framgång i matematik och språk. Duktiga elever ”drar med” sig ”sämre” elever och alla kämpar hårt. Jag anser att det är en positiv motsats till stökiga elever som ”drar med” sig andra elever när de busar på lektioner. Två språkbads elever har skrivit att:

”När i vår klass bara var språkbads elever var grupptillhörighet väldigt bra.” och ”Vi hade bra grupptillhörighet då!” (när det bara fanns språkbads elever i deras klass)

Det som jag inte hade tänkt i förväg var antal i olika språk. I finskspråkiga grupper läser 5 elever (18 %) tre språk dvs. ett språk är frivilligt och ingen fyra språk. Antalet i språkbadsgrupper är 14 (35 %) elever som läser tre språk och 10 elever (25 %) som läser fyra språk, med gott betyg.

Chomsky hävdar att alla människor har medfödd språkförmåga som har ramar för alla människors språk. Han anser att alla språk är organiserade på ett visst sätt och har vissa gemensamma drag som ordklasser och grammatiska regler. Man kan fundera om språkbads elevers många språk betyder att språkförmåga som Chomsky nämner aktiveras med andraspråksinlärning och man har lättare att lära sig många språk.

6.3 Flerspråkighet är viktig

Jag anser att språkbadsgruppens många språk är en indikation att elever i Finland måste och vill läsa språk för att klara sig i globalvärlden. Det finns bara 5 miljoner människor som pratar finska och finländare måste lära sig andra språk för att kunna kommunicera med människor från andra länder. I Finland finns det inte enbart språkbadsförskolor på svenska utan det finns även språkbadsförskola på tyska och ryska (<http://www.webinfo.fi/paivakodit/>). Jag anser att Sverige har en enorm potential med sina flerspråkiga medborgare. Alla barn som är flerspråkiga och lär sig svenska har enorma möjligheter att bli problemlösare samt tänka kreativt.

I Sverige sker undervisning av minoritetselever nästan uteslutande på andraspråket svenska. Det finns dessutom lärarutbildning som svenska som andraspråk. Jag anser att oftast elevernas modersmål ses som ett hinder i skolarbetet och inlärningen av det svenska

språket. Om man tänker på språkbadslevers situation så liknar det språkliga minoritetslevers situation i Sverige. Kultur- och sociala skillnader kan dock variera. Jag anser att tvåspråkig undervisning är effektivare än vad enspråkig undervisning är.

I Sverige är situationen mer heterogen än i Finland vad det gäller t.ex. språket. Det finns elever med många olika modersmål men dessa modersmålsgrupper är så stora att det kan finnas flera elever med samma modersmål i klassen. På samma sätt som språkbad uppmuntrar elever att använda språk kan elever med samma modersmål uppmuntra till samarbete. Min studie visar till exempel att språkbadslever når bättre betyg i matematik. Elever med samma modersmål kan till exempel lösa problem i matematik och därefter formulera lösningen och översätta det på svenska. Jag anser att det kan vara ett effektivt sätt att lösa matematiska uppgifter och använda nytt språk.

6.4 Framtidsförväntningar och språkanvändning på fritid

Vad som gäller elevers framtidsförväntningar angående utbildning skiljer dessa grupper inte så mycket från varandra. Den största delen av båda grupperna vill fortsätta till gymnasiet efter högstadiet. Jag anser att detta kan bero på att eleverna har högutbildade föräldrar. Forskare anser att socioekonomiska statusen har en avgörande roll i elevers vidareutbildning (Baker 2000; Viberg 1997). Uljens (1997) och Lauréns (1994) forskning visar för sin del att detta inte stämmer i Finland.

Jag anser att om jag hade gjort en jämförande studie som handlar om socioekonomiska status samt socioekonomiska faktorer mellan två olika bostadsområden i huvudstadsområdet där det i ena området finns dyra bostäder med ett område där det finns billiga bostäder och området är känt för att det bor till exempel arbetslösa människor skulle jag ha fått större skillnad mellan elevers betygsättning samt framtidsförväntningar. Å andra sidan anser jag att det idag inte finns så stora skillnader mellan socioekonomiska status som t.ex. på 1960- talet utan man kan till exempel med att utbilda sig höja sin socioekonomiska status.

Uljens (1987) tar med hemmets kulturella möjligheter som böcker och tidningar till

socioekonomiska statusen. Baker (2000) och Viberg (1993) tar inte upp dessa kulturella saker som jag anser att påverkar mycket till barns utgångspunkter för skolframgång och livslångt lärande.

Språkbads elever använder mycket mer svenska på sin fritid än elever i finskspråkiga grupper. De flesta använder svenska i många situationer; i hobbyer, med kompisar och på nätspel. Det som överraskade mig var att de flesta inte kommer att fortsätta studera på svenska. Jag diskuterade med en lärare på högstadiet som ansåg att många har otroligt bra möjligheter att fortsätta studera vidare på svenska men kanske är lite blyga att byta till en helt svenskspråkig skola. Lärare sade till mig att: *”om man pratar ens lite svenska på sin fritid blir elever tvåspråkiga”*.

6.5 Avslutande diskussion

Det har varit fascinerande att genomföra denna studie. Det var intressant att märka vilken status tvåspråkiga människor hade i USA jämfört med Europa i början av 1900- talet. I Europa hade latin länge haft en hög status och man uppskattade flerspråkighet. Olika språk hade och har även idag olika status. Om man tänker att en engelsktalande man kommer till Sverige så har han en helt annan status än till exempel arabisktalande man eftersom engelskan har en uppskattad position i världen. Detta kan även bero på kulturella likheter som accepterar enklare inom väst-Europa.

Jag anser att jag har fått fram fyra huvudresultat i denna undersökning. För det första får språkbads elever högre betyg i matematik och språk än finskspråkiga elever. Jag skulle ha kunnat ta med även andra ämnen och jämföra betygsättningen mellan de två grupperna. Det som Alatalos studie (2006) visar är att språkbads elever får lägre betyg i biologi. Han diskuterar att terminologi är helt annorlunda i biologi och dess ord sällan tillhör det vardagliga språket. När jag genomförde min studie nämnde också en lärare att när språkbads eleverna läser biologi på svenska och hälsokunskap på finska blandar de språken. Eleverna har svårigheter att veta vissa biologiska begrepp på finska eller på svenska. Jag håller med Alatalo att till exempel biologi har egna uttryck som man inte använder i vardagliga språket. Det skulle ha varit intressant att jämföra gruppernas biologibetyg i

denna studie med Alatalos studie.

För det andra fick jag fram att den största delen av språkbads elever läser tre och även fyra språk. Där finns det en klar skillnad mellan de två grupperna. I FSG finns det inte lika många elever som läser frivilliga språk. I Finland är det obligatoriskt att läsa två språk på högstadiet och oftast är det engelska och svenska. Dessutom får man välja frivilliga språk som språkbads eleverna har gjort. Som jag tidigare nämnde anser Chomsky att människan har medfödd språkförmåga. Språkbads elever har aktiverat sin språkinläring tidigt och de lär sig många språk i senare åldern. Det finns ju elever i FSG som läser tre språk men inte lika många som i SBG. Det att så många elever läser minst tre språk och att det finns språkbadsförskolor på tyska, ryska och franska indikerar att språkkunskap är en nyckel till säker framtid idag.

För det tredje skiljer sig föräldrarnas utbildning i SBG jämfört med FSG. Båda grupperna har högutbildade föräldrar men flera språkbads elever har högutbildade föräldrarna. Skillnaden är dock inte stor. Detta är i linje med Uljens (1987) och Lauréns (1994) studie om att det inte finns samband mellan socioekonomiska statusen och elevers skolframgång.

För det fjärde är det fascinerande att SBG är så målmedvetna. Detta diskuterades inte i tidigare studier. Språkbads elever förhåller sig till framtiden på ett mycket positivt och bestämt sätt. De verkar vara väldigt medvetna om deras framtida yrke, språkkunnighetens viktighet och de två nationella språken i Finland. Eleverna anser även att svenska språket är viktigt för nordisk samverkan.

För vidareforskning skulle jag koncentrera mig på alla ämnens betygfördelning samt intervjua lärare och föräldrar och försöka ta reda på vad det beror på att språkbads elever får högre betyg i allmänhet. Jag skulle även kunna göra en jämförande studie i Sverige där jag jämför svenskspråkiga elevers betygfördelning med flerspråkiga elevers betygfördelning.

7. Referenslista:

- Alatalo, A. (2006, april) *Ger två mer än ett? En fallstudie i språkbads elevernas ämnesbärsknning och kunskaper i svenska jämfört med de elever som haft hela sin skolgång i svensk skola.* Lärarbedömning i Sibbo stad i Finland.
- Ambjörnsson, F. (2004) *En klass för sig: genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer.* Stockholm: Ordfront förlag.
- Baker, C. (2000). *The Care and Education of Young Bilinguals: An Introduction for Professionals.* Cambrian Printers Ltd.
- Bialystok, E. (2002). Cognitive processes of L2 Users. I V. Cook, *Portrait of the L2 User.* (s. 145-167) Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Bolander, M. (2003). *Funktionell svensk grammatik.* Stockholm: Liber AB.
- Brunell, V, Hansén, S-E, Laurén C. (1992). *Ett gott mål, Modersmålet i skolan,* Schildts Förlags AB.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder.* Översättning: Björn Nilsson. Malmö: Liber Ekonomi.
- Buss, M. & K. Mård (1999). *Ruotsin ja suomen kielen kielikyvyn kartoitus Suomen peruskouluissa lukuvuonna 1998/99.* Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 46. Vaasa.
- Börenstam, U & Huss, L. (2001). *Språkliga möten. Tvåspråkighet och kontaktlingvistik.* Lund: Studentlitteratur.
- Cummins, J. (1984). *Bilingualism and special education: issues in assessment and pedagogy.* Clevedon: Multilingual Matters.
- Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början.* Lund: Studentlitteratur.
- Engström, L. (2006). *Möjligheter till lärande i matematik. Lärares problemformuleringar och dynamisk programvara.* (Lärarhögskolan i Stockholm, Studies in Educational Sciences 81) HLS Förlag.
- Jenner, H. (2004). *Motivation och motivationsarbete: i skola och behandling.* Stockholm: Liber distribution.
- Laurén, C, red. (1994). *Kielikylpy, Kahden kielen kautta monikielisyyteen,* Vasa universitet.
- Laurén, C. (1999). *Språkbad, Forskning och praktik.* Vasa universitet.
- Laurén U. (1994). *Tvåspråkiga och enspråkiga skolelevs skriftliga produktion, Performans och kreativitet,* Vasa universitet.

Lundqvist, J. (2006). *Behövs läxor? - En studie om hur läxors betydelse för lärande uppfattas av en grupp lärare, elever och föräldrar på en grundskola i Södermanland*. (D-uppsats i Uppsala, nr. 14. Uppsala universitet, Pedagogiska institutionen.)

Lyyra, M. (2006). *Alla är vi i lika i samma båt- språkbadpersonal berättar*. (C-uppsats i Uppsala, nr. 23. Uppsala universitet, Pedagogiska institutionen.)

Masih, J., Marsh, D.(eds.), *Mainstream bilingual education in the Finnish vocational sector*, Helsinki, National Board of Education, 1996.

Mitchell, R. & Myles, F. (1998). *Second language learning theories*. New York: Oxford University Press Inc.

Phillips D. & Soltis J. (2004). *Perspectives on learning*. New York: Teachers College Press.

Skutnabb-Kangas, T. (1981). *Tvåspråkighet*, Liber Läromedel.

Sundman, M. (1994). *Tvåspråkigheten i skolan, En undersökning av språkfärdigheten hos en- och tvåspråkiga grundskolelever i Finland*, Åbo Akademis tryckeri.

Uljens, M. (1987) *Sociokulturell hembakgrund och skolprestationer i modersmålet bland finlandssvenska grundskolelever i åk 9*. Jyväskylä: Kasvatustieteen tutkimuslaitos.

Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Viberg, Å. (1997). *Uppdrag rörande utbildning och undervisning på främmande språk*. Rapport till Skolverket. (27 sid.)

Viberg, Å. (1993). *Ordförråd och ordinläring. Första symposiet om svenska som andraspråk*. Stockholms universitet.

Westlund, I. (2004) *Läxberättelser – läxor som tid och uppgift*. I J. Lundqvist, *Behövs läxor? En studie om hur läxors betydelse för lärande uppfattas av en grupp av lärare, elever och föräldrar på en grundskola i Södermanland*. (D-uppsats i Uppsala nr 14). Uppsala universitet, Pedagogiska institutionen.

Elektroniska källor:

<http://www.opetushallitus.fi/>, hämtat 2007-02-17

<http://www.helsinki.fi/universitetet/index.html>, hämtat 2007-02-18

<http://www.utu.fi/>, hämtat 2007-02-18

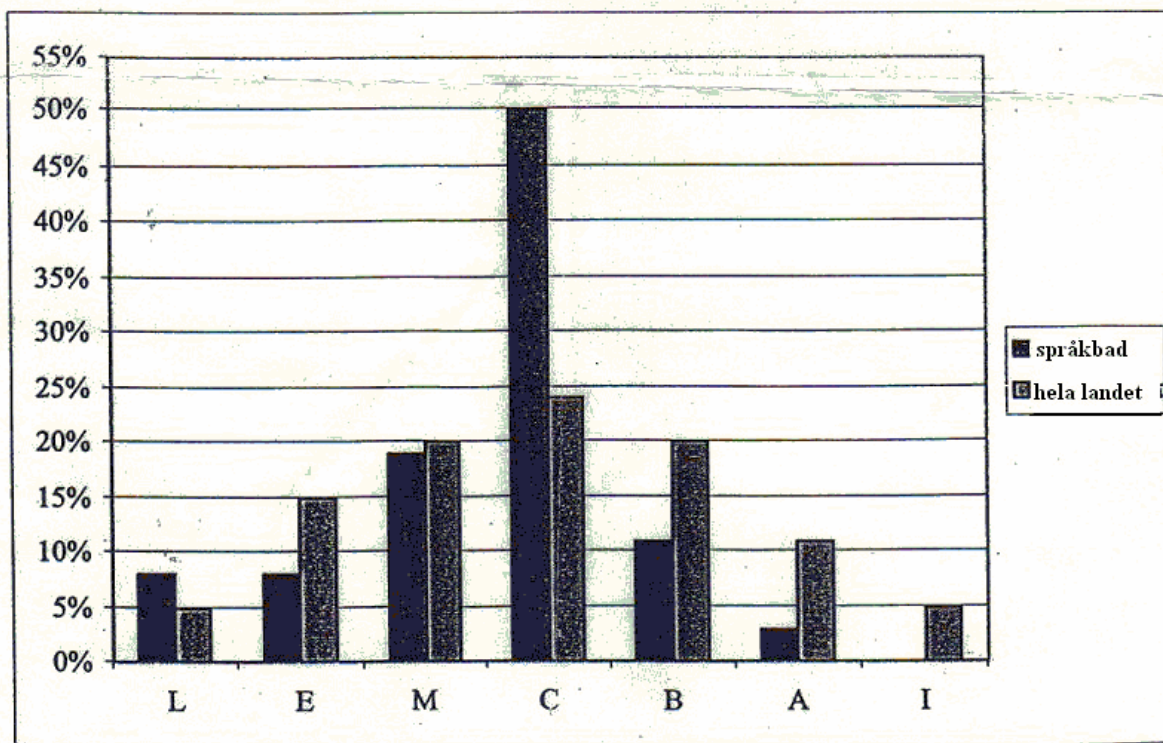
www.ylioppilastutkintolautakunta.fi/se/studentexamen/poangranserna/, hämtat 2007-03-

03

<http://www.webinfo.fi/paivakodit/> , hämtat 2007-04-23

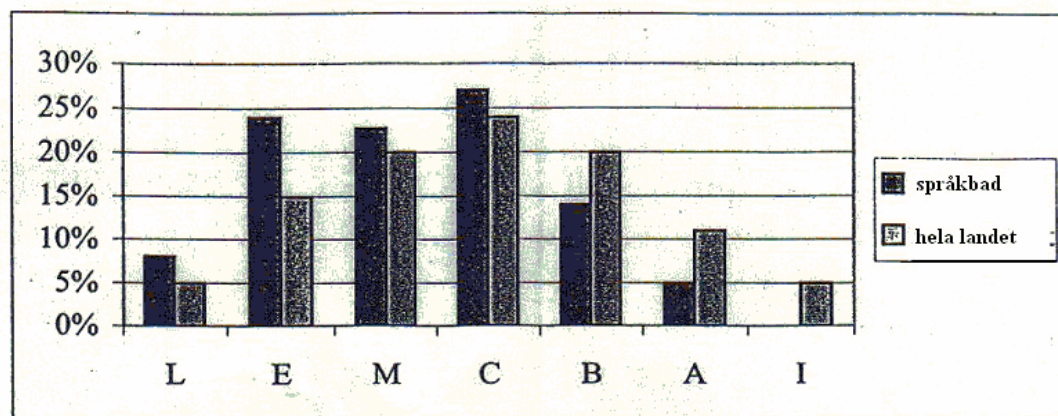
http://tilastokeskus.fi/til/khak/2005/khak_2005_2006-12-21_tie_001.html, hämtat 2007-05-04

Bilaga 1: Statistik om språkbadslevers betygfördelning i finska (modersmål) jämfört studentexamensnämndens fördelning

Tabell 1: 36 språkbadelevers betygfördelning i finska (modersmål) jämfört studentexamensnämndens fördelning. L representerar det bästa betyget och I representerar underkänt. (Pelkonen 2004). Som pelaren visar har språkbadeleverna fått högre betyg än elever som gått igenom undervisning på finska. Ingen av språkbadeleverna har fått underkänt fast det finns en kvot som alltid får underkänt. "Studentexamensnämnden bestämmer poänggränserna för vitsorden, när bedömningen är slutförd. Detta sker för varje examenstillfälle för sig. Vitsorden fördelar sig på ungefär följande sätt i ett ämne: L 5%, E 15%, M 20%, C 24 %, B 20%, A 11%, I 5%. Den relativa fördelningen mellan vitsorden varierar i någon mån från prov till prov och från gång till gång." (<http://www.ylioppilastutkintolautakunta.fi/se/studentexamen/poanggranserna/> 2007-03-03)

Bilaga 2: Statistik om 38 språkbadslevers studentskrivnings resultat (168 svar) i alla ämnen jämfört studentexamensnämndens fördelning.

Tabell 2: 38 språkbadslevers studentskrivnings resultat (168 svar) i alla ämnen jämfört studentexamensnämndens fördelning. (Pelkonen 2004) L representerar det bästa betyget och I representerar underkänt. Som pelaren visar har språkbadsleverna fått högre betyg än elever som gått igenom undervisning på finska. Ingen av språkbadsleverna har fått underkänt fast det finns en kvot som alltid får underkänt. "Studentexamensnämnden bestämmer poänggränserna för vitsorden, när bedömningen är slutförd. Detta sker för varje examenstillfälle för sig. Vitsorden fördelar sig på ungefär följande sätt i ett ämne: L 5%, E 15%, M 20%, C 24 %, B 20%, A 11%, I 5%. Den relativa fördelningen mellan vitsorden varierar i någon mån från prov till prov och från gång till gång." (<http://www.ylioppilastutkintolautakunta.fi/se/studentexamen/poanggranserna/> 2007-03-03)

Bilaga 3: Kirje vanhemmille/föräldrabrev

UPPSALA UNIVERSITET
Pedagogiska institutionen
Pedagogik D
VT- 2007

Hei,

Olen Markus Lyyra ja opiskelen viimeistä vuotta pedagogiikkaa Uppsalan yliopistossa. Tällä hetkellä kirjoitan graduani. Tutkimusaiheeni on verrata kielikylpyluokkaa ja suomenkielistä luokkaa käyviä oppilaita. Tarkoitukseni on saada selville, eroavatko matematiikan ja kielten arvosanat ja vanhempien koulutus näiden luokkien välillä samoin kuin oppilaiden valinta koskien suomenkielisen ja ruotsinkielisen lukion tai ammattikoulun välillä. Haluan siksi lähteä oppilaiden näkökulmasta tutkimaan asiaa, jotta saisin selville, mitkä tekijät vaikuttavat tutkimukseni kysymyksiin. Olen muotoillut monivalintakyselylomakkeen, jonka oppilaat täyttäsivät oppitunnin alussa.

Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja kyselyt täytetään nimettöminä. Koulun nimeä ei myöskään mainita. Kyselylomakkeita käsittelen ainoastaan minä tilastollisen analyysin muodossa. Tuloksia tullaan käyttämään vain tutkimustarkoitukseen. Ne jotka ovat kiinnostuneita näkemään tuloksen, on mahdollisuus saada nähdä ne tutkimuksen valmistuttua. Olisin kiitollinen, jos mahdollisimman moni pystyisi vastaamaan kyselyyn, jotta tutkimuksestani tulisi mahdollisimman kattava.

Hej,

Mitt namn är Markus Lyyra och jag läser Pedagogik D vid Uppsala universitet. Jag håller nu på att skriva mitt examensarbete. Mitt ämne är att jämföra språkbadelever-klass med finskspråkig klass. Mitt syfte är att ta reda på om föräldrars utbildning och elevers betyg i matematik och språk skiljer sig mellan språkbadelever och elever i finskspråkiga klass, samt elevers val mellan finskspråkig och svenskspråkig skola och mellan gymnasium och yrkeskola. Jag vill därför utgå från elevernas perspektiv, för att få reda på vilka faktorer som ligger till grund för dessa studier. Jag har utformat en mångvalenkät som jag vill att olika klasser skall besvara, i början av lektion. Elevernas deltagande är helt frivilligt och enkäten fylls i anonymt. Skolans namn kommer inte heller nämnas. Det insamlade materialet kommer endast jag att hantera i form av statistiska analyser och resultatet kommer endast att användas i forskningssyfte. Efter studiens gång finns det möjlighet att ta del av resultaten, för den som är intresserad.

Lapseni saa osallistua tutkimukseen/Mitt barn får delta i studie

Huoltajan allekirjoitus/Vårdnadshavarens underskrift

Jos teillä on kysymyksiä, voitte kääntyä ohjaajani Therese Hartmanin puoleen/ Om ni har frågor kan ni ta kontakt till min handledare Therese Hartman: therese.hartman@xxxxxx.se tai/el. 9904xxxxxxxxx
ystävällisin terveisin/med vänliga hälsningar

Markus Lyyra maly6079@xxxxxxxxxx.uu.se /99046xxxxxxxxxx

Bilaga 4: Enkäten till D-uppsats

Enkäten till D-uppsats

Kön/Sukupuoli: Tjej/Tyttö Kille/Poika

1. Mammas utbildning?/Äidin koulutus?

- Grundskola/Peruskoulu
- Yrkeskola/Ammattikoulu
- Gymnasium/Lukio
- Högskola eller universitet/Korkeakoulu tai Yliopisto
- Yrkehögskola/Ammattikorkeakoulu
- Annan skola/Muu koulu
- Vet ej/Ei tietoa

2. Pappas utbildning?/Isän koulutus?

- Grundskola/Peruskoulu
- Yrkeskola/Ammattikoulu
- Gymnasium/Lukio
- Högskola eller universitet/Korkeakoulu tai Yliopisto
- Yrkehögskola/Ammattikorkeakoulu
- Annan skola/Muu koulu
- Vet ej/Ei tietoa

3. Föräldrarnas yrke?/Vanhempien ammatti?

Mamma/Äiti _____

Pappa/Isä _____

arbetslös/työtön

arbetslös/työtön

4. Skulle du vilja utbilda dig till samma yrke som din förälder?/Haluaisitko kouluttaa itsesi jommankumman vanhempasi ammattiin?

- Nej, inte till något av mina föräldrars yrken/Ei, en halua kummankaan
- Ja, till pappas yrke/Kyllä, isäni ammattiin
- Ja, till mammas yrke/Kyllä, äitini ammattiin

6. Var bor du?/ Minkälaisessa talossa asut?

- I höghus/Kerrostalossa
- I radhus eller i ett parhus/Rivitalossa tai paritalossa
- I egnahem eller villa/Omakotitalossa

7. Hur många bilar har din familj?/Kuinka monta autoa on perheessäsi?

- 0
- 1
- 2
- fler än 2/Enemmän kuin 2

8. Ditt senaste matematikbetyg? _____/Viimeisin matematiikan arvosanasi?

9. Ditt senaste språkbetyg?/Viimeisin kielten arvosanasi?

Modersmål/Äidinkieli _____, engelska/englanti _____, svenska/ruotsi _____, annat språk,/muu kieli, mikä

vad? _____

10. Tänker du studera vidare efter högstadie?/Ajattelitko jatkaa opiskelua yläasteen jälkeen?

- Ja, i yrkeskola/ kyllä, ammattikoulussa
- Ja, i gymnasium/ kyllä, lukiossa
- Ja, i annan skola, vad?/kyllä, muussa koulussa, missä? _____
- Nej, tänker inte fortsätta/ei, en aio jatkaa opiskelua

11. Påverkar dina föräldrars åsikter ditt val av utbildning?/Vaikuttavatko vanhempiesi mielipiteet koulutuksesi valintaan?

- Ja, de påverkar mycket/Kyllä, ne vaikuttavat paljon
- De påverkar lagom/Ne vaikuttavat sopivasti
- Nej, de påverkar inte/Ei, ne eivät vaikuta
- Nej, de är inte intresserad av min utbildning/Ei, heitä ei kiinnosta koulutukseni

12. Hjälper dina föräldrar dig med dina läxor?/Auttavatko vanhempasi sinua läksyissäsi?

- Inte alls/Eivät yhtään
 - Ganska lite/Aika vähän
- Lagom/Sopivasti
 - Mycket/Paljon
 - För mycket /Liian paljon
 - Jag vill inte ha hjälp/En halua apua

13. Tänker du fortsätta till svenskspråkig eller finskspråkig skola?/Ajattelitko jatkaa suomenkieliseen vai ruotsinkieliseen kouluun?

- Till svenskspråkig skola/ruotsinkieliseen kouluun
- Till finskspråkig skola/suomenkieliseen kouluun
- Jag tänker inte fortsätta till någon skola/en ajatellut jatkaa opiskelua

14. När du umgås med dina kompisar behöver du byta språket någon gång? Till exempel: du pratar svenska med en kompis och du byter till finska eftersom svenska känns för svårt./Kun olet kavereidesi kanssa, pitääkö sinun vaihtaa kieltä joskus? Esimerkki: puhut ruotsia kaverisi kanssa ja vaihdat suomeen, koska ruotsi tuntuu liian vaikealta.

- Ja, ofta/Kyllä, usein
- ibland/ joskus
- sällan/ harvoin
- Nej, aldrig/Ei koskaan

15. Använder du svenska på din fritid? Till exempel, du umgås med svenskspråkiga kompisar eller går på svenskspråkig hobby?/Käytätkö ruotsia vapaa-aikanasi?Esimerkki: Olet ruotsinkielisten kaveriesi kanssa, tai käyt ruotsinkielisissä harrastuksissa?

- Jag pratar **mycket** svenska på min fritid/Puhun paljon ruotsia vapaa-ajallani
- Jag pratar **sällan** svenska på min fritid/Puhun harvoin ruotsia vapaa-ajallani
- Jag pratar **inte** svenska på min fritid/En puhu ruotsia vapaa-ajallani

16. Om du pratar svenska på din fritid, så i vilka situationer pratar du svenska?/Jos puhut ruotsia vapaa-ajallasi, missä tilanteissa puhut ruotsia?

- Jag pratar inte svenska på min fritid/En puhu ruotsia vapaa-ajallani
 - Jag pratar svenska med kompisar/Puhun ruotsia kaverieni kanssa
 - Jag pratar svenska i hobbyer/Puhun ruotsia harrastuksieni parissa
 - Jag pratar svenska med släktingar/Puhun ruotsia sukulaisteni kanssa
 - Jag pratar svenska i andra situationer, vad/Puhun ruotsia muissa tilanteissa
- missä? _____

17. Kan du se dig själv använda svenska i arbetet i framtiden? Varför? /Nätkö itsemi käyttävän ruotsia työssäsi tulevaisuudessa? Miksi?

18. Är det någonting annat som du känner att du vill tillägga?/Onko jotain, mitä haluaisit lisätä?

Tack för din medverkan!
Kiitos avustasi!

Markus Lyyra
maly6079@student.uu.se

Handledare/ohjaaja

Therese Hartman
therese.hartman@ped.uu.se

Bilaga 5. Utbildningssystemet i Finland

Jag kommer att belysa utbildningssystemet i Finland för att ge läsaren en tydlig bild i utbildningssituation i Finland. Det finns vissa skillnader i utbildningssystemet mellan Finland och Sverige. Jag kommer inte att gå igenom det svenska utbildningssystemet utan jag kommer bara att beskriva det finska systemet. Detta kapitel baseras huvudsakligen på Finlands utbildningsstyrelsens hemsidor www.oph.fi och har hämtat den 17/2-2007. Detta pga. att jag får den nyaste information som inte finns i de böcker som jag hittade via *disasökning*.

Förskoleundervisningen

Förskoleundervisningen skiljer sig inte från det svenska systemet. Barn börjar i förskoleundervisningen i Finland som är avsedd främst för sexåringar, som följande år skall skrivas in i läropliksskolan. Förskoleundervisningens mål är att skapa en trygg lek- och inlärningsmiljö, som erbjuder barnen givande och kreativa verksamhet. Målet är även att ge barnen möjlighet att utvecklas mångsidigt tillsammans med andra barn. Förskoleundervisningens betoning är att förbereda barnen för skolgången.

Grundskoleundervisning

Grundskoleundervisning skiljer sig inte mycket mellan Finland och Sverige. Den grundläggande nioåriga utbildningen är en allmänbildande utbildning som ger alla samma behörighet att fortsätta studier. Kommunerna är ansvariga för anordnandet av den grundläggande utbildningen i Finland. (OPH) Utgående från lagstiftningen och läroplansgrunderna kan lokala utbildningsanordnarna anordna lokala kommun- eller skolvisa läroplaner. Läroplanen styr fostran och undervisningen i praktiken i skolan. Kommunerna är ansvariga att anvisa en skolplats åt elever i en närmaste skola, men om eleverna vill söka sig till någon annan kommunal skola kan de göra det om det finns lediga platser.

Gymnasium

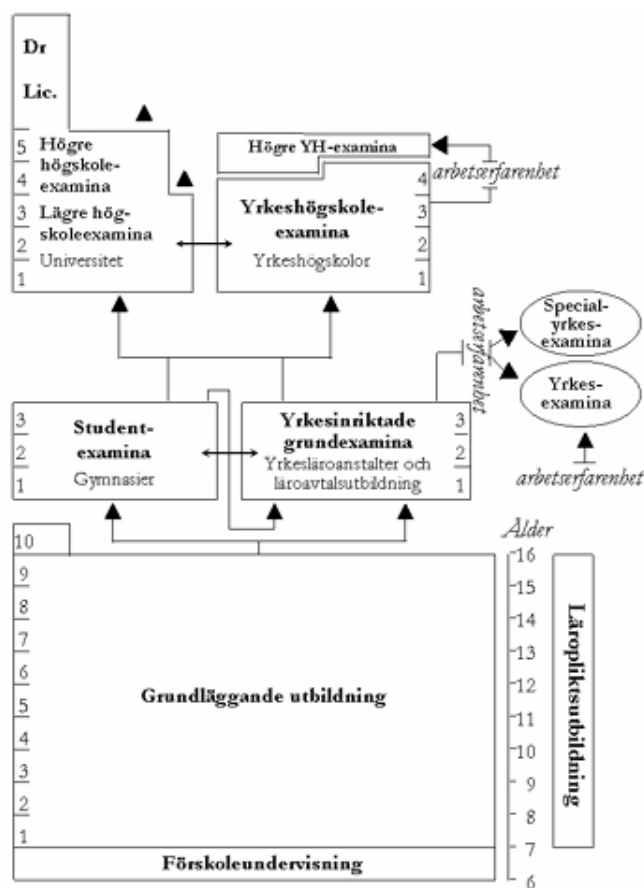
Efter högstadiet kan man fortsätta utbilda sig på andra stadiet. Andra stadiet består av gymnasieutbildning eller yrkesinriktade grundexamina. Gymnasieutbildningen i Finland är allmänbildande och förbereder de studerande efter tre års studier för studentexamen och ger grundläggande behörighet till vidarestudier vid universitet eller högskolor (OPH). Studentexamen uppgörs för hela landet och studentexamensproven granskas centralt på enhetliga grunder. Det är vanligt att gymnasierna har inträdeskrav. Gymnasierna får välja sina blivande elever huvudsakligen utgående från deras tidigare studieframgångar. Detta betyder att gymnasier har krav på minimum betygsgräns för att komma in. Denna gräns kan variera mellan gymnasier. 53 % av högstadiel elever i årskurs 9 fortsatte till gymnasium 2005 och 39 % fortsatte till yrkesskola. (http://tilastokeskus.fi/til/khak/2005/khak_2005_2006-12-21_tie_001.html).

Yrkesskola

Det främsta målet för de yrkesinriktade grundexamina är att ge de studerande yrkeskompetens. Man kan även kombinera gymnasieutbildning och yrkesinriktade grundexamina men största delen av studenterna går antingen igenom gymnasieutbildning eller den yrkesinriktade grundutbildningen. Inträdeskrav till yrkesinriktade skolor är även genomgången grundläggande utbildning och utbildningsanordnarna antar i allmänhet studerande utgående från deras tidigare studieframgångar, men de kan också arrangera inträdes- eller lämplighetsprov och beakta de sökandes tidigare arbetserfarenhet. Målet för studierna i de yrkesinriktade skolorna är i första hand att skaffa sig yrkeskompetens för arbetslivet men de treåriga examina ger även grundläggande behörighet för fortsatta studier vid universitet och högskolor.

Högskolesystemet i Finland

Det finns två parallella sektorer i högskolesystemet i Finland, yrkeshögskolorna och universiteten. Universiteten kännetecknas som alla andra universitet i världen. Universitet gör vetenskaplig forskning och undervisning på högsta nivå, som baserar sig på forskning. Yrkeshögskolorna för sin del är inriktade konkret på arbetslivet och baserar sin verksamhet på arbetslivets höga krav på yrkeskompetens (a.a). Oftast baserar sig undervisningen på yrkeshögskolan mycket på praktiken på arbetsplats. Det är väldigt populärt att utbilda sig på högskolenivå i Finland. Antalet sökande är varje år flerdubbelt högre än antalet platser. Därför är det nödvändigt att göra ett inträdesprov inom alla utbildningsområden av de sökande. Det finns tre led att få studieplats i högskolor. Det ena är inträdesprov när studentbetyg inte spelar någon roll i sökprocess. Det andra är inträdesprov och betyg tillsammans. Man får vissa poäng av sitt studentbetyg. Det tredje ledet är vissa tekniska högskolor när man kan få studieplats endast med studentbetyg eftersom antalet sökande inte är högt. Yrkeshögskolestudier erbjuder ett praktiskt inriktat alternativ till de traditionella universitetsstudierna.

<http://www.oph.fi/svenska/SubPage.asp?path=446,468,4612> hämtad 2007-02-

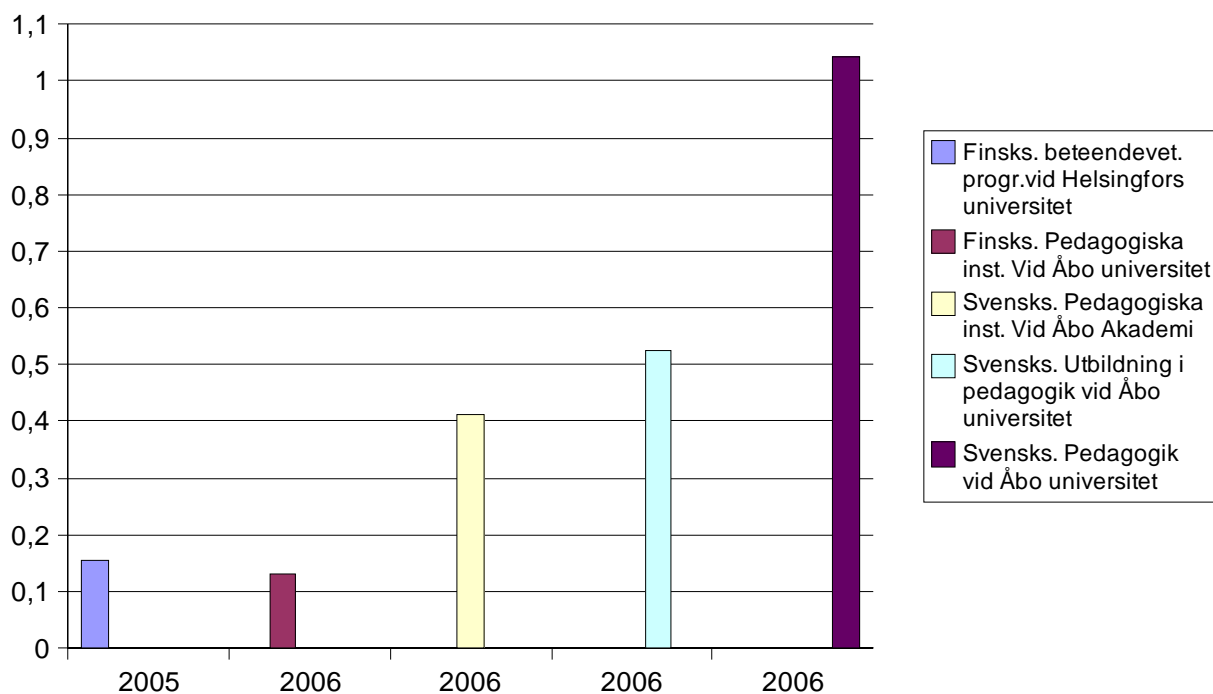
17

Antagningsstatistik

Följande statistik har jag hämtat från Helsingfors universitets hemsidor <http://www.helsinki.fi/universitetet/index.html>, hämtat 18/2-2007, Åbo universitets hemsidor, <http://www.utu.fi/>, hämtat 18/2-2007 samt Åbo Akademis hemsidor, som är ett svenskspråkigt universitet <http://www.abo.fi>, hämtat 18/2-2007. Anledning varför jag ville jämföra antagningssiffror var att jag ville ha en överblick hur många sökande som fick studieplats vid universitet i Finland eftersom antalet sökande är flerdubbelt högre än antalet platser och jag vill ge en tydlig bild hur antagningssiffrorna såg ut år 2005 och 2006.

Det är allmänt svårt att komma in på universitet eller yrkeshögskolor i Finland. Orsaken varför jag vill lyfta fram statistiken är det att man ser ganska tydligt att det är lättare att få studieplats vid svenskspråkigt universitet i Finland. Detta kan vara en faktor som gör att föräldrar vill att deras barn kan svenska för att få bättre möjligheter att komma in vid universitet.

Antagningsstatistik

Figur 1. Antagningsstatistik vid olika universitet i Finland. Stolpar representerar procentandel där 0,1 motsvarar 10% och 1 motsvarar 100%.